

Riksdagens protokoll 2000/01:71

Torsdagen den 22 februari

Kl. 12.00 – 16.22

Aktuell debatt:

1 § Aktuell debatt: Trafiksäkerhet

Trafiksäkerhet

Anf. 1 KARIN SVENSSON SMITH (v):

Fru talman! Jag ska förklara varför Vänsterpartiet har begärt en särskild debatt om trafiksäkerhet. En enig riksdag har bestämt att vi ska ha en vision om noll döda och svårt skadade i trafiken. För år 2000 fanns ett särskilt etappmål på maximalt 400 döda. Statistiken visar att antalet döda i stället ökade och blev 600. Det är mycket dystert. 600 personer miste livet i trafiken.

Antalet skadade i trafiken ökar också. Försäkringsförbundet påtalar att antalet trafikskadade människor ökar varje år. Enligt deras uppgifter är det nu 40 000 som anmäler trafikskada till försäkringsbolagen. Mörkertalet är stort, och enligt statistik från ambulans och sjukvårdsinrättningar är det snarare 60 000 per år som skadas i trafiken.

Trafikolyckorna innebär en tragedi för alla inblandade. Samhällsekonomin påverkas negativt till följd av långa sjukskrivningar och kostsam sjukvård. En OECD-rapport bedömer att den ekonomiska kostnaden för dödsfallen och skadorna i trafiken motsvarar ca 2 % av ländernas bruttonationalprodukt. Sammantaget innebär detta att det inte finns någon annan samhällsföreteelse som kan konkurrera med vägtrafiken när det gäller att orsaka dödsfall och kroppsskada.

Fru talman! Vilka är orsakerna till trafikdöden? Är det bristen på skarpt formulerade mål? Nej, det är svårt att hävda. Beror den dåliga målluppfyllelsen på att Vägverket har för lite resurser? Det är nog också svårt att hävda. Vi har satsat 6 ½ miljarder under fem år. Inget annat land satsar så mycket pengar på trafiksäkerhet.

Men metoderna är fel, och det är det som den här debatten förhoppningsvis ska handla om.

Anf. 2 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Sverige är fortfarande världens trafiksäkraste land, och risken för att dödas eller skadas svårt i trafiken minskar stadigt. Det visar den senaste statistiken över trafikolyckor i förhållande till trafikutvecklingen.

Trafiken på vägarna har ökat med 1,5 % i snitt sedan 1994. Trafikökningen var som högst 1999 med över 3 %. Den tunga trafiken ökade med över 5 % samma år.

Men alla svåra olyckor är mänskliga tragedier, och därför är vårt långsiktiga trafiksäkerhetsarbete oerhört viktigt. Totalt dör ca 600 personer i trafiken varje år, varav ca 400 på det statliga vägnätet. De dominerande olyckstyperna är singelolyckor och mötes- eller omkörningsolyckor med drygt ett hundratal vardera. Varannan dödad i singelolyckor har inget bilbälte, och varannan är berusad. En fjärdedel av dem som dödas i singelolyckor har kört på en stolpe, ett träd eller liknande vid en smal 70-väg. De flesta mötesolyckor inträffar på breda tvåfältsvägar med 90 eller 110 kilometer i timmen.

Med denna dystra statistik framför mig presenterade jag ett elva-punktsprogram för ökad trafiksäkerhet våren 1999. Programmet bidrar till en tydlig prioritering av trafiksäkerhetsarbetet. Det innehåller bl.a. en fokusering på de 100 farligaste vägarna och teknikutveckling.

De projekt som har särskild trafiksäkerhetsinriktning ska genomföras med högsta prioritet. Regeringen har även genom omprioriteringar av medel från administration och sektorsuppgifter skapat en särskild anslagspost för fysiska trafiksäkerhetsåtgärder på ca 400 miljoner kronor per år fr.o.m. år 2000. Dessa medel ska användas för att genomföra kostnadseffektiva trafiksäkerhetsåtgärder på hela det statliga vägnätet där flest svåra olyckor sker. Det görs inom ramen för regeringens elva-punktsprogram för ökad trafiksäkerhet.

Alla åtgärder kan inte genomföras över en natt, men genomförandet pågår för fullt. De tre senaste åren har vi lagt ned över 2,7 miljarder på trafiksäkerhetsåtgärder fördelade på ca 15 % till vägutbyggnad, 15 % till åtgärder för oskyddade trafikanter, 15 % till mitträcken och andra åtgärder för att separera köriktningarna, 25 % till ombyggnad av korsningar och 30 % till avkörningsskydd.

Vi har ca 350 mil tvåfältsväg som är breda och där tillåten hastighet är 90 eller 110 kilometer i timmen. På dessa vägar dör ca 100 personer per år. Med mitträcken skulle vi rädda ca 50 liv varje år. Vi har redan satt upp mitträcken på 24 mil, och planerar de närmaste åren att bygga om ytterligare 60 mil.

En annan viktig åtgärd för ökad trafiksäkerhet är den sänkta vinterhastigheten. Vinterhastigheten har sänkts på 204 mil. Den här vintern har hastighetsgränsen sänkts till 90 kilometer per timme på alla 110-vägar som har mötande trafik med vissa undantag i Västerbottens och Norrbottens län. Hastighetsgränsen har också sänkts från 90 till 70 kilometer per timme på vissa mindre vägar med mycket trafik där det är risk för besvärligt vinterväglag.

Sverige har ett gott internationellt anseende i trafiksäkerhetsfrågor. Inte minst för att vi prioriterar dessa frågor högt. När vi nu är ordförande i EU arrangerar vi en konferens om användning av ny teknik för bättre trafiksäkerhet och miljö. Syftet med detta möte är att påskynda utveckling och användning av ny teknik liksom nya metoder som kan bidra till ökad trafiksäkerhet och bättre miljö i EU.

Chanserna att nå framgång under vårt ordförandeskap är, som jag ser det, mycket goda. Inte bara därför att trafiksäkerheten liksom miljöfrågorna har hög prioritet även inom EU:s transportpolitik, utan det ska också sägas att det finns en förväntan bland mina kolleger att vi från svenskt håll ska vara drivande och förväntningar på Sverige är fullt förklarliga, och det gäller då särskilt trafiksäkerheten. Vi har här i Sverige

drivit frågorna länge och skaffat oss ett gott anseende på trafiksäkerhetsområdet. Många länder ser oss som föregångare. Inte minst nollvisionen har väckt stort internationellt intresse.

Nollvisionen har blivit en europeisk fråga. Den socialdemokratiska europaparlamentarikern Ewa Hedkvist Petersen har fått sin rapport om trafiksäkerhet grundad på nollvisionen antagen av Europaparlamentet. Utskottets beslut innebär också krav på EU-lagstiftning om säkrare fordon och bilar och på att inget land ska ha högre gräns för tillåten blodalkoholhalt än 0,5 %.

Jag vill även peka på den nya teknikens möjligheter att öka trafiksäkerheten. Jag vill se ett snart införande av teknik som stöder föraren att hålla rätt hastighet, att alltid använda bilbälte och inte köra alkoholpåverkad. Försök med teknik i fordonet som stöder föraren att hålla hastigheten pågår på fyra orter i Sverige, Lund, Lidköping, Borlänge och Umeå. Farten är en av de viktigaste faktorerna för hur allvarlig utgången av en trafikolycka blir. Därför kan ett frivilligt system som stöder föraren att hålla hastigheten vara till hjälp och ge trafiksäkerhetseffekter. Ca 6 000 bilar prövar nu detta.

Om alla alltid hade bälte på sig skulle i storleksordningen 5–100 människoliv sparas i Sverige varje år. I dag är bältesanvändningen 90 % i framsätet och 80 % i baksätet. Undersökningar visar att de allra flesta som inte använder bältet gör det av slarv eller obetänksamhet. Endast en liten andel är principiella motståndare till bältet.

Sverige arbetar nu på att inom EU få en snar introduktion av system i alla bilar som påminner föraren om att spänna fast bilbältet.

Sedan 1999 har personer i Stockholms, Östergötlands och Västerbottens län som gjort sig skyldiga till trafiknykterhetsbrott möjlighet att få villkorlig körkortsåterkallelse. Villkoret är att bilen utrustas med alkohollås.

Dessutom har tre transportföretag frivilligt i flera projekt insatt alkohollås som startas inom ramen för det s.k. elvapunksprogrammet. De utrustar vardera 100 fordon med alkohollås, dvs. totalt 300 stycken.

Jag tror att vi ännu bara sett början av en spännande utveckling som kommer att få långt större betydelse än vad vi i dag kan ana. Tillämpad forskning och utveckling inom området är därför strategiskt viktigt.

Fru talman! Ingen annan regering har gjort så mycket för att öka trafiksäkerheten som denna. Men trots att vi är bäst i världen på trafiksäkerhet, trots att vi fortsätter att satsa pengar på att utveckla trafiksäkerheten kan vi självklart bli mycket bättre. Det handlar om direkta trafiksäkerhetsåtgärder som mitträcken, trafikövervakning och sänkta hastigheter vintertid. Det är också viktigt att påpeka att det allmänna underhållet av våra vägar och järnvägar släpar efter. En viktig del i trafiksäkerhetsarbetet är att höja standarden. Fortsätter vi enbart med riktade medel till trafiksäkerhet kan vi inte samtidigt förbättra framkomligheten.

Ett stort antal strategiska transportpolitiska beslut ska fattas under 2001. Regeringen kommer att lägga en infrastrukturproposition i höst. Vi lägger en proposition som tar avstamp i de tre transportpolitiska målen.

Jag vill ha en inriktning mot ett hållbart transportsystem som medger en positiv regional utveckling. Därför måste arbetet med den infrastrukturpolitiska propositionen samordnas med regeringens övriga politik på området, såsom bl.a. den regionalpolitiska propositionen, klimatproposit-

ionen och miljömålspropositionen. Sverige behöver en väl utbyggd transportinfrastruktur i hela landet, inte bara av trafiksäkerhetsskäl utan också för att nå målen om ökad tillväxt och sysselsättning. Näringslivet behöver självklart bra vägar och järnvägar för sina transporter. Till detta kommer att arbetsmarknaden förändras. Människor behöver pendla längre sträckor varje dag för att komma till sitt arbete. Även detta kräver en väl fungerande infrastruktur.

Anf. 3 KARIN SVENSSON SMITH (v):

Fru talman! För att trafiksäkerhetsarbetet ska bli effektivt krävs det att det finns en analys av orsakssamband. Cirka hälften av alla bilförare och passagerare som omkom till följd av en bilolycka saknade bilbälte, enligt uppgifter som Vägverket redovisat. Hälften saknade bilbälte!

Chockerande många av dem som är vållande till trafikolyckor med dödlig utgång har mer alkohol i kroppen än vad som är tillåtet. Hastighetsöverträdelser är en mycket starkt bidragande orsak till att trafikolyckor leder till dödsfall. I hälften av de fordonskollisioner som resulterar i dödsoffer är tunga fordon inblandade. Den tunga trafiken är med andra ord klart överrepresenterad i de allvarliga trafikolyckorna. Den överväldigande delen av de statliga medel som avsätts för att öka trafiksäkerheten används för fysiska trafiksäkerhetsåtgärder i Vägverkets regi: mittväjrar, rätning av kurvor, nedhuggning av träd, inklädning av berg och rondeller och breddning av vägar är åtgärder som vidtas. Motorvägsbyggen motiveras ofta med trafiksäkerhetsargument.

Frågan är om dessa åtgärder förmår och hindrar att människor utan bilbälten omkommer eller att alkoholpåverkade förare klarar sig och sina medtrafikanter. Eller kan det motverka effekterna av fortkörning? För att klara det här med fysiska åtgärder borde vägarna madrasseras.

Vänsterpartiet vill ha en annan kurs. Vi förordar ett kostnadseffektivt trafiksäkerhetsarbete – lika mycket pengar men en helt annan inriktning.

Fru talman! Vägverket konstaterar självkritiskt i en rapport från 1999:

Väginvesteringarna har heller inte givit de trafiksäkerhetsvinster som behövs för att antalet döda och skadade ska minska. Fortfarande är övervakningen av hastighetsgränserna så ineffektiv att gränsen överskrids i över hälften av allt trafikarbete.

Hastigheten spelar alltså, som jag tidigare sade, en mycket stor roll för om en trafikolycka ska få dödlig utgång eller ej. Det mest väsentliga är därför att anslå större resurser på att kontrollera efterlevnaden av gällande trafikregler. Det är också vad Transportøkonomisk institutt i Norge kom fram till när man utvärderade Vägverkets trafiksäkerhetsarbete. Jag läser igen:

Man har i liten mån genomfört traditionella åtgärder med känd effekt utan lagt tonvikten vid att utveckla nya åtgärder.

Fler trafikpoliser med kameraövervakning till sitt förfogande skulle kunna förhindra mycket mänskligt lidande och leda oss till närmare uppfyllelse av nollvisionen. För 100 miljoner kan en effektiv hastighetsövervakning av i princip alla intressanta vägar i Sverige ske med modern kameraövervakning.

Detta är en av de mest kostnadseffektiva åtgärderna även för att minska koldioxidutsläppen. De hastighetskameror jag pratar om är utvecklade i Sverige och används med stor framgång i andra delar av värl-

den. Vid transportförskardagarna i Linköping i år framkom det att Sverige tillsammans med Italien har en trist bottennotering i Europa vad gäller hastighetsövervakning. Beloppet 100 miljoner årligen till hastighetsövervakning med moderna kameror ska ses i perspektiv av att Vägverket har 6 ½ miljarder till sitt förfogande för trafiksäkerhetsåtgärder i fem år.

Det är också mycket sorgligt att antalet fordoninspektörer minskar ned till en halvering. Anledningen till detta är att regeringen i sitt regeringsbrev har föreskrivit en omprioritering av ca 400 miljoner kronor från intern administration och sektorsuppgift till fysiska trafiksäkerhetsåtgärder på hela det statliga vägnätet. Fordonsinspektörerna behövs för att kontrollera bl.a. den tunga trafiken. Att denna respekterar trafikbestämmelserna är särskilt viktigt eftersom det är ytterligt få som överlever en kollision med de tunga fordon det rör sig om.

I det senaste numret av Våra vägar, Vägverkets tidning, finns samtliga trafikdödade från november och december 2000 redovisade. I över hälften av dem var det en lastbil som var det primära krockvåldet.

Den hårdnande konkurrensen bland åkerierna har lett till överträdelser mot kör- och vilotider, slarv med lastsäkring m.m. I min hemkommun Lund välte en utländsk långtradare på motorvägen. Färdskrivaren visade att chauffören hade kört i 23 timmar. En ökad övervakning av tung trafik samt kraftfulla påföljder vid trafikbrott är det bästa sättet att skydda den svenska åkerinäringen mot oschyst konkurrens från utländska åkare. Samtidigt värnas övriga trafikanter på vägarna.

Alkohol är en mycket viktig faktor för att förklara uppkomsten av många allvarliga trafikolyckor. Vägverkets Region Mitt har gjort en djupstudie av dödsolyckorna. I denna rapport konstateras att alkoholen är den största dödsfällan i trafiken. I 67 % av dessa olyckor var alkohol inblandat. Rikspolisstyrelsen har ökat sina ambitioner vad gäller utandningsprov, men resurserna för att klara ambitionerna är dock begränsade. Trafikövervakning ska i det regionaliserade polisväsendet vägas mot andra polisiära uppgifter. För polisen i Stockholm innebar det att bara en fjärdedel av ambitionsnivån för utandningsprov klarades 1999.

De senaste årens olyckor på väg och räls – jag tänker på urspårningen i Borlänge bl.a. – talar för att all yrkestrafik borde vara försedd med alkolås. Frånsett önskan att skydda skolbarn som åker buss till skolan och andra trafikantgrupper är de ökade transportererna av farligt gods ett motiv för införande av alkolås.

Vänsterpartiet önskar att regeringen återkommer med ett förslag som innebär att alkolås ska vara obligatoriskt i yrkestrafik. Vad anser Björn Rosengren om detta?

Anf. 4 BIRGITTA WISTRAND (m):

Fru talman! Vid en kollision mellan en personbil och en lastbil sent på onsdagskvällen dödades en person och tre skadades svårt och fördes till sjukhus. Det var den andra dödsolyckan i år på den olycksdrabbade riksväg 40 mellan Göteborg och Jönköping.

Sådana korta notiser om mänskliga tragedier är numera legio i våra morgonprogram.

Vad tänker du själv där vid morgonkaffet? Slår du bort informationen med att det ändå inte kommer att drabba dig eller de dina? Eller tar du in

den och blir upprörd över att vägen inte görs trafiksäker? Alltfler blir upprörda. Långsamt men säkert håller människors ilska över de urusla vägarna på att trappas upp här i landet.

Själv anser jag att det är de svenska vägarnas tillstånd som är det främsta skälet till att vi inte har uppnått nollvisionen i år. Målet är ju, som några redan har sagt här i dag, högst 400 döda. Men siffran ligger på 600.

Det är faktiskt så, Karin Svensson Smith, att en förbättring av vägar- och vägbanans kvalitet – det kan gälla körbana, bredd, mitträcken, farthinder, korsningar och ramper – ger höga och mätbara effekter på trafikens säkerhet.

Därför tyckte jag att det var bra när regeringen kom med sitt elva-punktsprogram förra året. Många applåderade. Det gjorde jag också. Äntligen hade man förstått. Bra. Med vad blev resultatet av beslutet?

Så här i backspegeln tycks det ha inneburit att inget skulle göras åt resten av vårt redan mycket slitna och dåligt underhållna vägnät. Snart kan vi påstå att alla vägar är farliga vägar.

Nu kritiseras vägarnas tillstånd t.o.m. av Socialdemokraterna. Man kan t.ex. läsa i Aktuellt i Politiken att Socialdemokraterna i Norrbotten kräver ministern på 25 miljarder kronor till infrastruktur. I Västra Götaland anser man sig behöva hela 50 miljarder.

Det vore spännande att höra vad ministern svarar sina partibröder vid de här uppvaktningarna. Får de samma svar som vi moderater: Vänta. Vänta till hösten. Vänta till nästa höst. Det är också ett svar att få i en akut krissituation när människor dör på vägarna.

Vi moderater vill däremot satsa på vägarna. Vi har avsatt sammanlagt 30 miljarder kronor de närmaste åren, utöver regeringens budget. Av dessa 30 miljarder vill vi anslå 14 miljarder inom utgiftsramen de tre kommande åren.

Det räcker faktiskt inte med att bara underhålla vägnätet. Vi måste också bygga nytt. Särskilt viktig för trafiksäkerheten är t.ex. motorvägs-triangeln Stockholm, Malmö, Göteborg och vidare upp mot norska gränsen. Å ena sidan är motorvägar de allra säkraste vägarna med 6 % av olyckorna på 10 % av trafiken. Å andra sidan är halvfärdiga motorvägar en extra stor säkerhetsrisk. Hur många människor ytterligare ska skadas eller dödas av kurvorna i Markaryd och Örkelljunga, där den annars så stiliga E 4:an plötsligt övergår i en slingrande landsväg?

Trafikproblemen, fru talman, och olyckorna i våra största städer förvärras i takt med trafikökningen. Här drabbar olyckorna oftare fotgängare och cyklister då det saknas separerade och särskilda körbanor för de olika trafikslagen. Hets, stress, trängsel och dåliga vägbanor förbättrar inte situationen.

Att bryta mot trafikreglerna hör till dagordningen. En dag stod jag vid en vägkorsning och räknade till 300 mot-rött-körningar på en halvtimme av cyklister och bilister. Här borde kommunerna göra ordentliga satsningar. Vill ministern uppmana till detta? Det lönar sig. Här har Göteborg visat vägen.

Vad skulle en vägtrafikinspektion säga om en situation som denna, Björn Rosengren? Får vi en inspektion, förresten? Redan förra året var utredningen klar och förslaget också.

Fru talman! Det är nu tre år sedan som en enig riksdag tog beslutet om en nollvision, dvs. att ingen på sikt ska dödas eller allvarligt skadas i trafiken. Tyvärr har Vägverket, som har ansvar för nollvisionen, inte klarat av att hålla isär vad som är mål och vad som är vision. Därför har det blivit lätt att förlöjliga hela frågan t.ex. med böcker med titlar som *Varning – livet kan leda till döden*.

Därför måste arbetet med nollvisionen bli mycket mer konkret och tydligt visa på vad som ger störst effekt. Förutom det jag har tagit upp om bättre vägar, bättre gångbanor och cykelbanor, vet vi att ökad polisövervakning, ökat bilbältesanvändande, reflexer och nykter körning ger stora utslag. Vi vet också att en tredjedel av alla bilister saknar bilbälten. Vad gör Vägverket åt de konkreta frågorna i dag? Det är just det som Trafikøkonomisk institutt efterlyste.

För Vägverket tycks situationen ha blivit helt ohållbar. Nu sänker man hastigheterna som enda trafiksäkerhetsåtgärd. Sådana åtgärder skapar inte förtroende hos trafikanterna. Utan förtroende och förståelse för trafikreglerna kommer de inte att följas.

Första steget mot ett förtroende är att vägarnas standard blir acceptabel.

Trots ministerns ord i dag undrar jag om Näringsdepartementet och Björn Rosengren inte längre tar nollvisionen på allvar. I årets budget nämns inte nollvisionen vid namn. I stället talar man om säker trafik. Det konstateras krasst i avsnittet om budgetens mål och resultatdel 4.8.3. att målet om en säkrare trafik inte har uppnåtts under året.

Är detta ett nytt ställningstagande från Näringsdepartementet? Har ni övergett nollvisionen, Björn Rosengren?
(Applåder)

Anf. 5 JOHNNY GYLLING (kd):

Fru talman! Kristdemokraterna efterlyser en politisk fokusering på trafiksäkerheten. Det kan inte vara rimligt att näringsministern håller på med allt ifrån att sälja Telia till att avveckla kärnkraften samtidigt som trafiksäkerheten riskerar att hamna i skymundan.

Även om vi i Sverige ligger bra till jämfört med andra länder kan vi inte acceptera att 600 människor dör på vägarna och 4 000 skadas svårt.

Det finns i dag en växande irritation i Sverige när människor ser hur underhållet av våra vägar skjuts på framtiden. För detta bär Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ett stort ansvar. År efter år har inte bara oppositionen här i riksdagen, utan vägföreningar, bönder, åkare, poliser, företagare och ett oräkneligt antal hembygdsföreningar, kommuner och enskilda människor påtalat för Björn Rosengren och regeringen hur det ser ut på vägarna.

Majoriteten i riksdagen har under en följd av år sysslat med ren kapitalförstöring av vägnätet. Ombyggnader av nödvändiga vägsträckor har skjutits på framtiden. De säkraste vägarna, motorvägarna, tycks vara helt bannlysta i det rödgröna Sverige. Det fick vi också exempel på av Karin Svensson Smith. Statistiken visar att av de 600 omkomna var det ett 20-tal som omkom på motorvägar.

Ingen annan regering, säger Björn Rosengren. Jag skulle vilja lägga till att ingen annan regering har sparat så mycket på vägunderhållet som den sittande regeringen.

Kristdemokraterna har insett detta allvar. Vi har prioriterat 9,5 miljarder extra under tre år för att Vägverket ska ha en chans att komma i fatt. Vi vill även ge Banverket extra pengar till att förbättra järnvägen.

Vi har drivit på för de s.k. PPP-projekten. Men det går långsamt. Vi framhåller motorvägen i Finland som blev klar minst fem år före utsatt tid eftersom staten gjorde en PPP-lösning tillsammans med ett privat företag. Hur många människoliv detta räddat vet ingen. Men att säkra motorvägar sparar liv, det vet vi.

Misstag i trafiken kommer vi alltid att göra. Därför gäller det att minimera konsekvenserna av misstagen. Nya typer av vägräcken kan rädda 125 människoliv. Vägverket arbetar med detta, men mera behövs. Det är också viktigt att inte glömma motorcyklisterna i sammanhanget. Även de har synpunkter på trafikmiljön, särskilt på vägräcken.

Fru talman! Det är inte bara vägen och miljön däromkring som är viktig. Fordonet och föraren är två andra avgörande komponenter. Historiskt sett vet vi att bilindustrin förbättrat bilarna avsevärt: bilbälte, nackskydd, ABS-bromsar, antispinnsystem osv. Utvecklingen fortgår ständigt.

Det är också enormt viktigt att fokusera på förarens säkerhetsmedvetande och kunskaper. Det handlar bl.a. om människors attityd till hastighetsgränserna. Vi efterlyser hastighetsgränser som väcker respekt, inte förakt. Utöka med fler hastigheter: 40, 60, 80 osv.! På fina motorvägar kan man t.o.m. öka till 120. Vi vill också se digitala skyltar, där hastigheten påverkas efter väglaget, tiden på dygnet och trafikens intensitet.

Också polisen har en viktig roll. Vi vill se fler polisbilar i trafiken och vill hellre ha synliga poliser än osynlig kameraövervakning. Man får inte snåla på resurserna till polisen.

Vi är överens med Karin Svensson Smith om att bilinspektörer behövs. I det sammanhanget måste regeringen nog gripa in snart.

Fru talman! Enligt NTF kör 14 400 personer omkring onyktra varje dag på de svenska vägarna. Det kan vi inte acceptera. Vi föreslår att rattfyllerister tvingas installera alkolås om de vill köra bil efter avtjänat straff. På sikt bör alla bilar ha alkolås. Tekniken finns. Regeringen är alltför passiv och väntar på utfallet av Vägverkets femåriga försök. Samtidigt installerar framsynta åkeriägare och bussbolag alkolås för att ge sina kunder och allmänheten en större trygghet. Men vad gör regeringen?

Det är samma sak med elektroniska körkort. På kommande EU-konferens i Trollhättan, där EU:s trafiksäkerhetsexperter ska mötas, finns frågan inte ens med på dagordningen. Hur tror ministern att vi någonsin kommer framåt i den här frågan om inte någon tar initiativet?

Jag vill sammanfatta kristdemokraternas förslag, som vi har presenterat under veckan, genom att ställa fem frågor till ministern:

1. Kommer ministern att föreslå betydande satsningar på vägar och järnvägar?
2. Kommer ministern att påskynda utbyggnad av vägräcken och en säkrare trafikmiljö?
3. Kommer ministern att se till att polisen får nödvändiga resurser för trafikövervakning?

4. Kommer ministern att arbeta för flexibla hastighetsgränser, som är anpassade efter vägens skick?

5. Kommer ministern att föreslå att alkoholås för rattfyllerister och elektroniska körkort införs?

(Applåder)

Anf. 6 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Trafik- och transportpolitiken i Sverige måste utformas så att den är förenlig med en långsiktigt hållbar utveckling. Det bestämdes riksdagen i maj 1998. I beslutet betonades trafiksäkerheten och nollvisionen som ett viktigt delmål. Här ställdes också kravet att hela transportsystemet ska utformas och fungera så att vi får en god och hälsosam livsmiljö för alla. Det är alltså ett folkhälsomål.

Från Centerpartiets sida vill vi understryka detta bredare folkhälsomål när vi nu debatterar trafiksäkerheten. Det handlar dessvärre inte endast om de 600 människor som dödas eller de mer än 4 000 som skadas svårt på vägarna varje år. Det handlar också om att ungefär lika många människor varje år dödas av den försämrade livsmiljö som främst biltrafiken i våra tätorter åstadkommer. Det är inte lika enkelt att räkna liken i denna smygande död, men det är de facto ungefär lika många människor som drabbas.

Därför är det så viktigt att bredda den här debatten till åtgärder utöver de akuta insatser för att förbättra trafiksäkerheten som många före mig här har talat om och som jag ska återkomma till. Debatten bör också handla om hur vi kan introducera miljöriktiga bränslen, om hur vi kan göra fordonen mera energieffektiva och bränslesnåla och om hur vi kan förbättra vägstandarden, så att människorna kan ta sig fram utan att formligen skaka sönder längs undermåliga vägar, främst i våra skogslän och Dalsland.

Låt mig i det här sammanhanget som centerföreträdare säga att jag liksom Johnny Gylling och Birgitta Wistrand är väldigt besviken över att regeringen och näringsminister Björn Rosengren inte följer det tydliga besked som riksdagen och trafikutskottet gett om att prioritera och förbättra vägnätet där det i dag är som sämst på grund av flera års eftersläpande underhåll.

De pengar som vi i december öronmärkte för de områden som var mest utsatta för tjällossnings- och bärighetsproblem smetar regeringen nu i stället ut över hela landet. Men jag kan försäkra att regeringen här inte kommer undan. Vi kommer från Centerpartiets sida att jaga regeringen och den ansvarige ministern med blåslampa till dess att vi får fram mera pengar till dessa utsatta vägar. Vi har från Centerpartiets sida i vår balanserade budget avsatt 2,4 miljarder kronor mera för år 2001.

Fru talman! Det företagsamma, kretsloppsanpassade och trafiksäkra samhälle som vi i Centerpartiet eftersträvar förutsätter ett grönare transportsystem, där hela folkhälsan står i centrum, inte bara de akut döda på våra vägar. Därför vill vi i Centerpartiet utveckla kollektivtrafiken med mer bussar och tåg, flytta mera gods från lastbilar på vägarna till sjötransporter och järnväg. Vi vill också skapa bättre förutsättningar för säker gång- och cykeltrafik med ökad användning av cykelhjälm. Ökad

Prot. 2000/01:71
22 februari

Aktuell debatt:

Trafiksäkerhet

gång- och cykeltrafik har det goda med sig, utöver att minska biltrafiken, att folkhälsan stärks genom att alltfler människor rör sig rent fysiskt.

Vi vill utveckla miljöriktiga biobränslen, inte som regeringen och dess stödpartier lägga skatt på biobränslen som motverkar en introduktion. Vi är också positiva till vägavgifter i storstäderna för att minska trängseln och förbättra miljön.

Fru talman! Jag går nu in på åtgärderna för det som vi i dagligt tal kallar trafiksäkerhet. Låt mig börja med att understryka att många, inte minst ideella organisationer, främst NTF, gör ett värdefullt arbete för att skapa en bättre trafiksäkerhet. De behövs verkligen, och det behövs också mera sådant arbete.

Man ska inte förringa svårigheterna med det här, men det är för oss i Centerpartiet uppenbart att man med en målmedveten och offensiv trafiksäkerhetspolitik på några år faktiskt kan halvera antalet döda och svårt skadade i trafiken. Mitträcken, som Björn Rosengren talade om, är bra, och ny teknik är bra, men det behövs främst insatser på fyra områden som flera har berört. Sådana insatser kan ge mycket goda och snabba effekter. Jag ska kort gå igenom de fyra områdena.

För det första krävs det acceptans och respekt för gällande hastighetsbegränsningar. Det är nödvändigt att utöver traditionell polisövervakning ta nya grepp, som visat sig mycket effektiva. Jag tänker på de automatiska kameror som med mycket stor framgång använts bl.a. i mina hemtrakter i Hälsingland. På vägsträckan mellan Hudiksvall och Iggesund, som tidigare kallades dödens väg, har hastigheten kommit ned till en laglig nivå, och det har inte varit en enda dödsolycka under de fyra år som kameran har funnits på plats.

Centerpartiet är också mycket positivt till en större flexibilitet i hastighetsbegränsningarna, innebärande att dessa kan förändras beroende på årstid, väglag osv. Vi vill se flera kameror på vägarna. Är näringsministern beredd att bejaka detta och påskynda detta arbete?

För det andra vill jag peka på nykterhet i trafiken. Här behövs väldigt tydliga besked. Onyktra bilförare kan aldrig accepteras. Resurser måste prioriteras så att de nykterhetsprov som planerats verkligen också kan genomföras.

För det tredje ska bilbälte alltid användas.

För det fjärde ska det på de fordon som används i trafiken alltid sitta bra däck, anpassade till väglaget.

Fru talman! Låt mig avsluta på följande sätt. Om vi gemensamt kunde leva upp till de ambitioner på fyra strategiska områden som jag har redovisat, skulle vi radikalt kunna minska trafikdöden och bara på några år halvera den sorgliga ökningen till 600 döda år 2000 som vi har tvingats notera. Är Björn Rosengren beredd att ta krafttag enligt dessa riktlinjer i en offensiv på dessa fyra områden för att vända den olyckliga trenden och halvera antalet döda på våra vägar?

Detta skulle vara ett rejält steg på väg mot nollvisionen. Det framstår för mig som lite underligt att näringsministern här kan säga att riskerna på våra vägar minskar. Det är ett sätt att hantera statistik som jag inte tycker är riktigt schyst.

Anf. 7 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Säkerheten i trafiken är en mycket viktig fråga för Folkpartiet. Det är därför bra att vi får tillfälle att diskutera frågan här i kammaren i dag. Det synes dock lite märkligt att det är Vänsterpartiet som begär debatten, eftersom detta parti enligt min och Folkpartiets uppfattning gör lite och fel saker för att förbättra säkerheten i trafiken. Det gäller då främst säkerheten på våra vägar.

Utan pengar till vägar ingen trafiksäkerhet. Jag tror att jag säger det en gång till: Utan pengar till vägar ingen trafiksäkerhet. I detta fall är jag t.o.m. benägen att tycka lite synd om näringsminister Björn Rosengren. Varför? Jo, på grund av valet av samarbetspartner i trafiksäkerhetsfrågan.

I Vänsterpartiets faktablad om trafikpolitik kan man läsa ”stopp för nya vägar och flygplatser”. Jag har faktabladet med här. I en motion till riksdagen i höstas om långsiktigt hållbara vägar säger partiet att det accepterar höjda anslag för drift och underhåll på vägnätet. Men man lämnar samtidigt in en brasklapp som ungefär går ut på att det inte finns någon automatik i att anslagen ska höjas om inte något annat görs. Med detta menas att man flyttar över trafik till andra alternativ. En sak är klar. Vänsterpartiet erkänner inte bilen som ett nödvändigt redskap för framkomligheten i de delar av Sverige där kollektivtrafiken, alternativen, inte finns. Där glömmer man också trafiksäkerheten.

Dödsolyckorna har kunnat minskas under en rad av år tillbaka, om det nu inte gäller det senaste året. Bl.a. har säkerheten ökat i bilarna. Man kan konstatera att på de ställen där vägnätet har byggts ut eller där det byggts nytt har trafiksäkerheten ökat. Detta säkerhetsarbete måste ytterligare skärpas och vägnarnas konstruktion och underhåll förbättras ännu mer än hittills.

Krockkuddar, sidobalkar och låsningsfria bromsar efterfrågas i större utsträckning och införs på allt fler bilmodeller. Det är angeläget att denna utveckling mot säkrare bilar fortsätter. Tyvärr finns en konflikt mellan säkerhet och bränslesnålhet på fordonsmarknaden. Stora bilar drar ofta mycket bränsle men har i gengäld en högre kvalitet när det gäller säkerhet. För små bilar är förhållandet det omvända.

Fru talman! De samhällsekonomiskt effektivaste åtgärderna mot trafikolyckorna torde vara ökad trafikövervakning, och då speciellt riktat mot nykterheten och vägkvaliteten. Skärpt hastighetskontroll vid fortkörning kan också medverka till lägre skadenivå i trafiken.

I städernas trafiksystem måste såväl den fysiska utformningen som regelsystemet göra att den oskyddade trafikanten inte skadas. Bilförare måste inse de risker de utsätter sin omgivning för om de inte tar tillräcklig hänsyn. Det är bra att bilförare nu måste lämna företräde vid övergångsställen. Men det är viktigt att de gående använder övergångsstället och inte tror att de kan springa fritt över gatorna som de vill. Taxichaufförerna, som ju vi riksdagsledamöter rätt ofta träffar på, är oroliga över slarvet vid passager över gator, inte minst i den här staden.

Gaturummet ska utformas så att det innehåller trivsamma attraktiva gångstråk och sammanhängande cykelstråk där korsningar planeras väl. Särskilda informationsinsatser måste göras för att cyklister ska inse att de måste följa trafikreglerna och använda hjälm. Vi avvisar dock tvingande regler om cykelhjälm.

Alkohol kombinerat med bilkörning eller båttrafik hör inte ihop. Detta måste ständigt upprepas. MHF, Motormännen och NTF gör här en fantastisk fin insats som betyder mycket och som måste stödjas vidare. Arbetet med information i gymnasieskolan är mycket viktigt. Förutom att man kan skada sig själv genom att kombinera bilkörning och alkohol är det också omgivningens stora problem.

Folkpartiet har vid flera tillfällen verkat för sänkningen av den övre gränsen från 1,5 ‰ till 1 ‰. En sådan sänkning beslutades här i riksdagen 1993 och trädde i kraft den 1 februari 1994. Sänkningen gav ett bra resultat då antalet rattfyllerister därefter har minskat. Vi har nu också gått i bräschen för hårdare tag mot båtfylleriet.

Nollvisionen även när det gäller fylleri, dvs. att alla kör bil eller andra motorfordon med noll promille i kroppen, måste genomföras. Genom täta poliskontroller och information bör vi kunna få fler människor att välja att köra bil utan alkoholintag. Narkotika och bilkörning är minst lika oförenligt som alkohol och bilkörning. Folkpartiet förordar rutinmässig kontroll, nollgräns samt enhetliga straffvärden. Det är också viktigt att uppmärksamma förekomsten av farliga mediciner i trafiken på olika sätt.

Till sist, herr näringsminister: För att få ordning på trafiksäkerhetsfrågorna, som är så viktiga, tror Folkpartiet att det är dags att byta partner. Läs budgetförslaget för väganslaget från de borgerliga partierna. Där finns möjligheterna till lösningar. Vi ses vid förhandlingsbordet. Folkpartiet erkänner bilen och är berett att ta konsekvenserna av trafiksäkerhetsproblemen.

Anf. 8 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Fru talman! Att trafikolyckor leder till svåra och jobbiga katastrofer för alla inblandade och att sjukskrivningar och sjukvård påverkar samhällsekonomin är en naturlig orsak till att vi politiker lägger stor kraft på att olyckorna minskar.

Att vi i riksdagen då debatterar vilka åtgärder som behövs för att förverkliga nollvisionen med de mål som är uppställda av både riksdagen och regeringen är både nödvändigt och vår skyldighet.

Nollvisionen, dvs. det långsiktiga målet för trafiksäkerheten att ingen ska dödas eller skadas allvarligt till följd av trafikolyckor inom vägtransportssystemet, är vi alla i riksdagen eniga om.

Det skulle även vara intressant om motsvarande nollvision gällande effekterna av luftutsläppen kunde formuleras och leda till konkreta åtgärdsförslag, men det är en annan debatt. Miljöpartiet de gröna anser att trafiksäkerheten på vägarna kan förbättras på främst sju sätt.

1. Minskad vägtrafik. Det är naturligtvis så att mindre biltrafik innebär proportionellt mindre antal skador och dödsfall. Att minska biltrafiken är även positivt av miljöhänsyn och av energiskäl, så en rejäl satsning på t.ex. tågtrafik är av yttersta vikt. Kollektivtrafiken spelar också en viktig roll i sammanhanget. Det är också nödvändigt att kommunerna använder sig av miljöstyrande vägavgifter eller trängselavgifter för att styra bort oönskad trafik på ett effektivt sätt, och här faller alltså ett stort ansvar på de större städerna runt om i landet.

2. Sänkt hastighet på vägarna. Utsagan att hastigheten dödar måste vi ta på allvar och våga ta en debatt om införande av sänkta hastigheter. Bara det att hålla de fartgränser som gäller i dag skulle räcka långt för att nå riksdagens mål. Här är det system med automatisk kameraövervakning som ska införas på särskilt farliga vägsträckor viktigt. Det kommer att ge polisen ett kraftfullt och kostnadseffektivt instrument för hastighetskontroll.
3. Låt trafiken vara en alkohol- och drogfri företeelse inom samhället. Detta kan inte nog understrykas, och här kan olika medel tas till för att uppnå det.
4. Använd bilbälte! En av de saker som ofta uppmärksammas i samband med olyckor är att människor inte har använt bilbältet. Användandet av bälte ökar på ett dramatiskt sätt människors chanser att överleva en krock.
5. Förbättrad information, transportinformatik samt utbildning. T.ex. är det viktigt hur körkortsutbildningen är utformad för att minska riskerna för speciellt unga manliga förare så att de kan undvika krockar de första åren som förare.
6. Förbättrat underhåll av gång- och cykelbanor. Att få över människor till att cykla och gå är ett viktigt medel för att minska trafiken och därmed olycksrisken.
7. Bättre laglydnad. En allmän uppstramning hos trafikanterna vad gäller att följa de regler som finns gör också sitt till för att undvika olyckor.

Miljöpartiet har ställt stora förhoppningar till att regeringen med Björn Rosengren i spetsen skulle lyckas i sin ambition med att uppnå nollvisionen och regeringens verksamhetsmål för 2000.

Anf. 9 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag ska i mitt fyraminutersinlägg försöka besvara en del frågor och också försöka tydliggöra en del.

När det gäller nollvisionen får man inte glömma – vilket jag också försökte ta upp i mitt inledningsanförande – att den är kopplad till låg- och högkonjunktur. När nollvisionen fastställdes hade vi en av de lägsta lågkonjunkturer som vi har haft i modern tid. Nu befinner vi oss i en av de högsta konjunkturer som vi har haft i modern tid. Det är klart att det finns en koppling.

Jag vill ändå ta ett exempel på att vi har lyckats väldigt väl. 1970 hade vi ungefär en miljon bilar i Sverige. Vi hade 1 250 människor som dödades i trafiken. I år har vi drygt fyra och en halv miljoner bilar, och ungefär 600 som dödas i trafiken. Jag tycker att det visar en framgång. Men det är självfallet mycket som är kvar. Detta är kopplat till låg- och högkonjunkturer, dvs. trafikintensiteten. Detta är inget försvar, utan en förklaring.

När det sedan gäller frågan om kameror som har kommit upp här så har vi 13 projekt med ungefär 50 kameror där vi prövar just det här med automatisk övervakning. Detta är inte så enkelt rent juridiskt, och det

måste vi klara ut först. Det har att göra med att om man kör för fort och ska straffas så krävs det vissa juridiska processer. Jag ska inte gå in på det, men detta måste klargöras. Det håller vi nu på att titta på inom Regeringskansliet.

Karin Svensson Smith talade om mitträcken och sidoområden. Självfallet har de fysiska investeringarna en stor betydelse. Det är inte så att man bara kan bevaka och bara ha de mjuka varorna. De fysiska investeringarna med mitträcken, sidoområden och även motorvägar är viktiga. Vi vet att motorvägar ur trafiksäkerhetssynpunkt har stora plusvärden. Därmed kan man inte bara tala om att man gör det ena eller andra, utan här handlar det som alltid om en helhet.

Som jag nämnde här också så prövar vi alkohollås i dag. Vi prövar det ganska kraftfullt på många områden, dels så att individer inom vissa områden kan få köra bil om den har alkohollås trots att man har åkt dit för rattfylleri, dels så att företag prövar det. Här ska vi gå vidare. Men vi måste också försöka hantera detta på europeisk nivå. Vi kan inte ha den här typen av bestämmelse bara i Sverige, utan det måste också kopplas till andra länder. Denna fråga driver vi. Jag tycker att det i första hand är i yrkestrafiken som man ska försöka få alkohollås. Man ska kunna komma överens om det.

Jag har några kommentarer till Birgitta Wistrand. Det som gäller vägtrafikinspektionen kommer. Jag har nu tillsatt en organisationsgrupp som håller på att ta fram ett konkret förslag som jag sedan ska ta ställning till och som regeringen ska pröva. Jag är alltså för att vi inför detta.

Tiden här räcker inte för att jag ska kunna ta upp alla punkter i det elvapunksprogram som Birgitta Wistrand tog upp. Men trots allt har vi satt i gång med nästan alla punkter som vi har utlovat. Vi har uppnått resultat etc. Det kan jag redovisa skriftligt sedan.

Många av de frågor som Johnny Gylling tar upp i Kristdemokraternas fempunktsprogram behandlar det som vi har i vårt elvapunksprogram. En del skiljer, men mycket överensstämmer ändå i de frågor som har tagits upp.

Elektroniskt körkort, om jag får nämna det, är en sådan fråga som vi driver i EU. Det är en fråga som kommer upp på konferensen. Men det är också en sådan fråga som inte bara gäller Sverige. Vi kan inte ha elektroniska körkort bara i Sverige, utan det måste bedömas i det internationella, och i första hand i det europeiska, perspektivet.

Min talartid är ute nu, men jag vill bara avslutningsvis säga att när det gäller många av de partier som här går upp och erbjuder runt – men inte tunt – så ska man veta att i deras budgetar handlar det om att de vill försämra a-kassan och om att de vill införa karensdagar etc. Vi måste se en helhet. Vi återkommer i höst när det gäller den stora frågan om infrastrukturen.

Anf. 10 KARIN SVENSSON SMITH (v):

Fru talman! Vad gäller underhållet av vägarna så är det absolut inget som skiljer Vänsterpartiet från regeringen. Jag vill ha det sagt en gång till. Det behöver tydligen sägas många gånger. Tvärtom har vi i Vänsterpartiet starkt bidragit till att höja anslagen för tjälsäkring och vägrekonstruktion. Underhållet av vägarna, särskilt i glesbygd, ligger oss varmt om hjärtat.

Angående investeringar så har vi ingen övertro på vad man kan åstadkomma med hjälp av fysiska åtgärder. Det fysiska trafiksäkerhetsarbetet, som ju har väldigt mycket större anslag än sektorsarbetet, är bevisligen inte effektivt när det gäller att förhindra den negativa utvecklingen vad gäller döda och svårt skadade på vägarna.

Hur kommer det sig då att pengar överförs från det som har en belagt god effekt, dvs. sektorsansvaret där bl.a. fordonsinspektörerna finansieras, till fysiska åtgärder? Jo, det har att göra med att Vägverket har en tradition av vägbyggande. Man prioriterar framkomlighet. Att gå över till en verksamhet där man försöker sänka hastigheter och kontrollera trafiken kräver en omläggning som ännu inte är gjord. I väntan på den kan inte vi riksdagsledamöter bara åse den negativa olycksutvecklingen. Vi måste satsa på bättre trafikövervakning, bättre kontroll, större resurser till polisen och straff som gör att människor efterlever de bestämmelser som finns.

Fru talman! En minskning av den totala trafikvolymen är också ett sätt att närma sig nollvisionen. En ökning av antalet trafikdöda är tyvärr inget att förvånas över. Transportøkonomisk institutt i Norge säger att det enklaste sättet att reducera olyckor och miljöproblem i vägtrafiken är att reducera själva trafiken. I den proposition som var underlag för riksdagens beslut om nollvisionen uttrycks tydligt att en förutsättning för att nollvisionen ska nås är att vägtrafiken inte ökar i omfattning.

En annan effektiv åtgärd för att nå nollvisionen är att en större andel av trafikvolymen sker med kollektiva transportmedel. Att så är fallet enades vi om i trafikutskottet, och skrev in det i vårt förra trafiksäkerhetsbetänkande. De kollektiva transportmedlen är mycket nära nollvisionen, och en bieffekt av att resor flyttas från personbil till kollektivtrafik blir förstås en kraftfull insats även för att minska klimathotet. Det är nog så viktigt i dessa dagar när vi översvämmas av skrämmande rapporter om klimatförändringar.

Enligt uppgifter från Rikspolisstyrelsen har vid poliskontroller antalet bilister utan bilbälten ökat markant. Under det första halvåret 1999 registrerade polisen 15 424 brott mot bilbälteslagen. Under motsvarande period 2000 hade antalet stigit till 19 538. I Västra Götaland offentliggjordes en undersökning om detta 1999. Den visade att var tredje personbilsförare körde utan bilbälte i tätorterna. Det är ganska förvånande.

Eftersom användning av bilbälte är det sannolikt effektivaste som en enskild individ kan göra för att öka chanserna till överlevnad vid en trafikolycka, hur kan då den bristande användningen förklaras? En orsak kan vara att sambandet mellan bilbälteslöshet och dödsolyckor inte framgår vid mediernas skildring av trafikolyckor – detta kanske av hänsyn till den omkomnes anhöriga – eller också framkommer inte sambandet i polisrapporteringen. Blanketten som ska fyllas i efter en trafikolycka har ingen ruta för denna uppgift. En annan förklaring kan vara att sanktionerna mot bilbältesbrott talar för att det inte är så allvarligt. Den stipulerade påföljden är 300 kr, och sker förseelsen i samband med andra trafikförseelser reduceras beloppet till 150 kr. Det är ganska löjväckande.

Anf. 11 BIRGITTA WISTRAND (m):

Fru talman! Som sagt var, vet vi ganska exakt hur många som dödas i trafiken. De siffrorna håller vi reda på. Men som vi redan har hört här är

mörkertalet när det gäller trafikskadade väldigt stort. Detta uppdagades förra året när Kommunförbundet skulle ta fram sin Olycksbok. Då fick man veta att gående eller cyklister som drabbas av olyckor inte anmäls som trafikolyckor om det inte är en bil inblandad. Sedan har försäkringsbolagen sin statistik och sjukhusen sin. Jag tycker att det skulle vara viktigt att få fram en sammanhållen statistik. Vi fick stöd för det i riksdagen förra våren.

Jag måste återigen fråga Björn Rosengren: Vad har hänt med detta riksdagens beslut? På vilket sätt har det åstadkommit en bättre och sammanhållen statistik? Har det vidtagits några åtgärder i Näringsdepartementet?

Vi har också hört att folkrörelserna gör ett stort arbete för trafiksäkerheten. Det kan jag hålla med om. Men jag tycker inte att det är rimligt att av staten, även om det är indirekt, avlönade tjänstemän kritiserar staten för bristande aktivitet. Ett sådant slags folkrörelsearbete är det dags att lägga ned. Här behövs nya idéer, inte mera pengar.

Fru talman! Att dö i trafiken är i dag den vanligaste dödsorsaken för en ung man. För kvinnor är situationen helt annorlunda. Då handlar det om äldre gående kvinnor, som löper den största dödsrisken.

För den som överlever en trafikolycka blir det ofta ett livslångt trauma. Det har jag nu förstått efter att ha träffat många trafikoffre. Det är strul med misstänksamma försäkringsbolag. Sjukvård, advokater och andra inblandade trasar ofta sönder ett ganska normalt liv. Ständig värk, ben som inte vill bära, trötthet, sömnlöshet och ångest inför varje ny bilresa är sådant som måste bemästras i vardagen. Man var ju helt oföberedd på att något kunde hända – man skulle bara ta bilen och åka några mil.

För att stödja och hjälpa trafikoffre att snabbare komma tillbaka till ett normalt liv begärde ett enigt trafikutskott förra året en utredning som skulle se om det var möjligt att efter holländskt mönster inrätta en s.k. trafikoffrejour i Sverige. Vad har hänt? Vad har näringsministern gjort åt detta riksdagens beslut och trafikutskottets förslag att ställa upp för landets trafikoffre?

Anf. 12 JOHNNY GYLLING (kd):

Fru talman! Där ser man vad den trafikansvarige ministern känner till. Jag tog upp fem frågor, och den sista frågan rörde elektroniska körkort, som vi kristdemokrater har drivit här i riksdagen. Riksdagen har uttalat ett stöd för att Vägverket och regeringen bör jobba med den här frågan.

Så sent som i går fick trafikutskottet information om att den här frågan är bortförd från dagordningen på mötet i Trollhättan där EU:s trafiksäkerhetsexperten ska samlas. Men nu säger ministern här frimodigt att den finns med och att man jobbar med den. Någon måste ha fått fel uppgift om det här. Jag kan förstå näringsministern. Det är inte lätt att ha åtta ansvarsområden att vara insatt i – näringspolitik, arbetsmarknadspolitik, energipolitik m.m. – och samtidigt ha koll på vad som händer i trafiken och med de viktiga frågorna om trafiksäkerhet.

Jag fick ett svar på mina fem frågor, och det gällde vägräcken. Det är bra att ministern driver på att man ska fortsätta med utbyggnad av bättre vägräcken. Men jag har satt frågetecknen för de andra punkterna.

Vi har väntat länge på infrastrukturpropositionen, och nu har ministern lovat att den ska komma i september. Vi får se om det håller.

Fru talman! Det vore önskvärt om vi fick en minister som kunde ägna sig extra mycket åt kommunikationer, trafik och särskilt trafiksäkerhet. Jag vill ändå tacka för debatten. Det är viktigt att de här frågorna debatteras ofta.

Anf. 13 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag noterar att tonläget från den ansvarige ministern är fortsatt högt, även om han något nyanserar bilden att risken att skadas eller dödas i trafiken minskar. Så är det ju inte. Vi ser tydligt i statistiken att vi de två senaste åren har fått flera dödade och flera skadade i trafiken. Det har regeringen inte förmått att ta itu med.

Precis som jag sade i mitt första inlägg skulle det gå att med några enkla metoder halvera antalet döda i trafiken på några år, om viljan finns och pengarna satsas rätt.

Nollvisionens delmål om maximalt 400 dödade under år 2000 hade varit ett realistiskt mål, och det gäller även målet om maximalt 270 dödade år 2007. Det krävs inga stora ytterligare insatser för att nå målet om man bara kan få människor att köra lagenligt, att köra nyktra och att ha bilbälte på.

Jag tog i mitt inlägg upp en fråga som näringsministern undvek att kommentera. Jag försäkrar återigen att vi kommer att jaga regeringen med blåslampa i denna fråga, i synnerhet när näringsministern i sitt regleringsbrev till Vägverket så flagrant går ifrån beslut som vi tog i denna kammare i december. Då sade vi att vi skulle prioritera de delar av landet som har de sämsta vägarna för att komma åt tjälsäkring och bärighet. När man sedan läser vad regeringen skriver ser man att pengarna smetas ut över hela landet och att det inte blir någon prioritering. Det är att utmana opinionen i trafikutskottet och riksdagen när näringsministern gör på det sättet. Jag noterar att han inte kommenterade det i sitt inlägg. Jag kan försäkra att jag återkommer i den frågan tills ministern vidtar åtgärder för att ändra på detta.

Slutligen vill jag säga några ord om kameraövervakning. Jag sade att vi i Hälsingland har stor positiv erfarenhet av detta. Är ministern beredd att inte bara köra projekt kring detta utan att också på bred front bygga ut det för att få bukt med hastighetssyndarna? Det är det som ger den största effekten för en bättre trafiksäkerhet.

Anf. 14 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Jag vill göra ett litet kort avslutande inlägg i debatten. Tack för debatten! Det var väldigt bra att vi fick den.

Jag förstod inte riktigt näringsministerns inlägg på slutet, med tidsbrist, där han tog upp arbetsmarknadspolitik och andra saker. Under min tid som kommunpolitiker blandade vi arbetsmarknadsmedel och kommunala medel och byggde säkra vägar. Vi har olika monument över vår politiska verksamhet. Om näringsministern följer med mig till min del av Sverige ska jag visa mitt monument, som heter Runars undergång. Det är en planskild korsning under E 18 som jag tror har räddat en hel del liv. Där har man använt både arbetsmarknadsmedel, kommunala medel och

statliga medel. Jag tror att det är ett bra exempel på trafiksäkerhet för framtiden.

Alltså: Mer pengar till vägar!

Jag har statistik från 100-vägarna – de tresiffriga vägarna – där vi idealigen åker och måste fram och där kollektivtrafiken nästan inte finns. Där är dödligheten stor. 30 % av de totala dödssiffrorna kommer därifrån. Siffran är likadan när det gäller trafikonykterheten.

Om vi kunde komma åt vägförbättringarna på 100-vägarna och nykterheten skulle det bli en stor förbättring.

Min körskollärare använde orden ansvar, hänsyn och omdöme eller blicken, pilen och filen när vi lärde oss att köra. Det kanske är någonting för näringsministern att ta med sig i trafiksäkerhetsfrågorna. Han kunde kanske lyfta blicken, vända pilen åt ett annat håll för att komma i rätt fil och visa hänsyn, ansvar och omdöme.

Tack för debatten!

Anf. 15 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Fru talman! En fundering som jag har gäller hur statsminister Göran Persson tänker på sin kammare angående trafiksäkerheten. Har han reflekterat över vad som är orsaken till att regeringen har misslyckats? Tar han allvarligt på att verksamhetsmålet för 2000, att högst 400 personer får dödas i trafiken, har missats? Funderar han på vad dagens opinions-siffror innebär för vilka åtgärdsförslag som diskuteras? Funderar han över hur förtroendet ser ut för regeringen bland de aktörer som finns inom trafiksektorn?

Faller ansvaret för detta misslyckande på hela regeringen, eller faller ansvaret mer på berörd minister, som skött frågan? Finns det anledning att se över ansvarsfördelningen inom regeringen?

Jag antar även att näringsminister Björn Rosengren funderar kring dessa spörsmål. Hur ser han på sin roll i misslyckandet? Har han kraften att agera och klara av det riksdagen krävt av honom? Finns förtroendet för honom hos aktörerna? Skulle en annan arbetsfördelning inom regeringen leda till förbättringar inom trafiksäkerhetsområdet?

Sist har jag en fråga som kanske är jobbig att svara på, eftersom den berör hans egen insats hittills och möjligheter i framtiden. Är näringsminister Björn Rosengren den mest lämpade att driva trafiksäkerhetsfrågor?

Anf. 16 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Låt mig börja med den sista frågan om huruvida jag är lämpad att driva trafiksäkerhetsfrågor. Anslag har beviljats för trafiksäkerhetsfrågor och åtgärder har fastställts i budgeten i ett samarbete mellan mp, v och Socialdemokraterna. Jag undrar om det är fler som icke är lämpade att driva detta.

Får jag sedan ta upp den fråga som Sven Bergström tog upp. Det gällde frågan om regleringsbrevet. Regeringen har ökat anslagsposten för investeringar i regionplan, vilket bl.a. finansierar åtgärder avseende bärrighet, tjälsäkring och rekonstruktion, från 1 323 miljoner kronor år 2000 till 2 004 miljoner kronor 2001, dvs. en ökning med 50 %. Vi har alltså helt följt den inriktning som trafikutskottet har fastställt. Det tror jag att de flesta är överens om.

När det gäller frågan som har kommit upp här om säkerhetsbälten kan jag säga att EuroNCAP – krocktestningsprogrammet inom EU – på svenskt initiativ i går bestämde att premiera bilar som är utrustade med bältespåminnare. Detta kommer att driva på fordonsindustrin. Frågan drivs nu även aktivt av våra representanter i relevanta EU-grupper. Detta måste faktiskt ses som en framgång.

Frågan om elektroniska körkort drivs på EU-nivå. Det sker i samband med körkortsdirektivet. Den frågan kommer att komma upp på den konferens som nämndes. Den är inte upptagen på en dagordning, men den kommer självklart att tas upp eftersom den har en stor betydelse när det gäller de frågor som handlar om att använda den nya tekniken.

Det handlar om trafiksäkerhet, men jag har också varit inne på sådant som har att göra med miljö. Jag har varit inne på teknikens betydelse för detta. Vi har gjort ett program tillsammans med fordonsindustrin som omfattar 1,9 miljarder. Fordonsindustrin satsar på bättre bilar i form av hybridbilar och liknande. Vi lägger från regeringen till 600 miljoner kronor.

Jag har sagt ja till automatiska kameror. Men denna kammare måste veta att hanteringen likväl måste ske på samma sätt som hanteringen av alla andra frågor. Det måste ske inom de juridiska ramar som finns. Man kan inte bara fotografera av en bil och automatiskt skicka en böteslapp till föraren om han eller hon har kört för fort. Det ska prövas, och vederbörande ska kunna försvara sig. Det är den typen av juridiska ramar som man måste verka inom.

Jag vill avslutningsvis i denna omgång säga att det här som överallt annars gäller att använda pengarna på bästa sätt. Det tycker jag att vi har gjort i detta s.k. elvapunksprogram.

Runar Patriksson talar vitt och brett och kräver mer pengar till vägar, osv. Jag kan meddela kammaren att Folkpartiet inte har föreslagit mer pengar till vägar än vad vi socialdemokrater har gjort. Än en gång: Miljöpartiet och Vänsterpartiet har varit inblandade.

Anf. 17 KARIN SVENSSON SMITH (v):

Fru talman! Först måste jag passa på att säga att vi från Vänsterpartiet förutsätter att vi kan komma överens med Björn Rosengren i trafikpolitiken, precis som vi har ett bra samarbete med regeringen på andra områden i politiken. Vi förutsätter detta.

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti, och därför försöker vi konsekvent analysera olika företeelser ur ett könsperspektiv. Vad finns det då för skillnader när det gäller trafik? Jo, jämfört med kvinnor kör män oftare bil. De kör längre. De kör fortare. När det gäller kollektivtrafikpassagerarna dominerar kvinnor. Tittar man på beslutsfattarna, vägdirektörer och fordonsindustri ser man att trafikområdet är ett av de områden som är mest könssegregerade av alla.

Vad har detta med saken att göra? Jo, i opinionsmätningarna när det gäller hastighetsövervakning och hastighetsbestämmelser är det mycket stor skillnad mellan män och kvinnor. Vi kvinnor prioriterar i större utsträckning en säker trafik och har en idé om att trafiken är en plats där man förflyttar sig, men att man också ska skona andra där.

Det vi tycks vara överens om i denna kammare är att nollvisionen är mycket angelägen. Ingen av oss vill lyfta bort den. Vi är också överens

om att vi vill anslå mycket pengar för att nå detta ändamål. Det vi inte är överens om är sätten att nå dit. Förhoppningsvis har det blivit något klarare under denna debatt.

Men för att klara målet måste vi övergå till att satsa på att övervaka trafiken. Lika fel som det vore att koncentrera sig på skolbyggnaderna när man pratar om problem i skolan vore det att koncentrera sig på vägarna här. Det är det som händer på vägarna som vi måste se till sker på ett säkert och bra sätt. Det måste vara mer trafikövervakning, så att regler om bilbälten, nykterhet och hastigheter efterlevs. Då kan vi nå nollvisionen.

Tack för ordet.

Anf. 18 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Antalet döda och skadade i trafiken har ökat de senaste två åren, men inte i förhållande till trafikökningen. Det var det jag konstaterade i min inledning. Det beror till stor del på att vi har en av de högsta konjunkturerna på många år.

Den långsiktiga trenden är klar. Det görs fler bilresor i dag än för 10 och 20 år sedan, och i förhållande till det är det färre svårt skadade och dödade i trafiken.

Men varje dödad eller skadad person är en tragedi i sig, och det krävs åtgärder för att vårt resande till och från jobbet och till sommarstugan eller dagis ska fungera smidigt och säkert. Därför fortsätter regeringen den påbörjade satsningen på riktade trafiksäkerhetsåtgärder. De projekt som har särskild trafiksäkerhetsinriktning ska genomföras med högsta prioritet. Vi fortsätter att sätta upp mitträcken, rensa sidoområden och ha hastighetsövervakning. Men det handlar även om att ta till vara den nya teknikens möjligheter för att öka säkerhet, framkomlighet och förbättra miljön.

Det gläder mig att vi har ägnat tid åt att diskutera hur människors liv och hälsa ska kunna räddas. Och jag kan försäkra er om att regeringen även fortsättningsvis kommer att arbeta hårt för att uppnå nollvisionen. Självfallet kan inte kravet på ett säkert vägtransportsystem uppfyllas över en natt, utan utvecklingen måste ske steg för steg beroende av samhällets resurser och vad som är tekniskt och politiskt möjligt. Det får dock inte råda något som helst tvivel om vart vi är på väg. Liv och hälsa ska långsiktigt vara dimensionerande för vägtransportsystemet.

Avslutningsvis vill jag säga att jag är stolt över att vara minister över det här. Ingen regering har satsat så mycket på trafiksäkerhet som denna.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 februari.

3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Prot. 2000/01:71
22 februari

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

- 2000/01:99 Grönboken ”Mot en europeisk strategi för trygg energiförsörjning” KOM (2000) 769 till näringsutskottet
2000/01:100 Kommissionens förslag till direktiv om avgaskrav för bensinmotorer i små arbetsmaskiner KOM (2000) 840 till miljö- och jordbruksutskottet
2000/01:101 Avtal mellan Europeiska gemenskapen och Japan om ömsesidigt erkännande (MRA-avtal) 6230/01 till näringsutskottet

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Nationella minoritetsfrågor, m.m.

Föredrogs och hänvisades
Förslag
2000/01:RB2 till finansutskottet

Redogörelse
2000/01:ER1 till utrikesutskottet

5 § Nationella minoritetsfrågor, m.m.

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2000/01:KU14
Nationella minoritetsfrågor, m.m.

Anf. 19 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Liberalismen är mångfaldens ideologi. Utan sina nationella minoriteter och minoritetsspråk skulle Sverige vara ett mycket fattigt land. Att den samiska kulturen kan fortleva och utvecklas är en angelägenhet för oss alla. Därför vill vi i Folkpartiet att Sverige snarast ansluter sig till ILO:s konvention nr 169 som innehåller bestämmelser till skydd för ursprungsbefolkningens markrättigheter, detta i enlighet med rekommendationerna från FN:s kommitté mot rasdiskriminering.

ILO-konventionen är ingen slutprodukt utan en grund för det fortsatta arbetet med att förbättra samernas villkor. Skyddet för ursprungsfolkens rättigheter måste förenas med ökad förståelse och tolerans mellan olika befolkningsgrupper i renskötseområdet. Ingen tjänar på konfrontation mellan samer och icke samer eller mellan renskötande och icke renskötande samer.

Tyvärr kan missuppfattningarna om ILO:s konvention driva fram motsättningar mellan grupperna. De markrättigheter som samerna har i dag når inte upp till ILO-konventionens miniminivå, eftersom samerna måste tåla intrång i renskötserätten. För att Sverige ska uppfylla minimikraven måste samerna få ett starkare skydd mot sådana inskränkningar. Konventionen ger ett ökat skydd åt innehavs- och brukanderätten till

mark som traditionellt bebos eller brukas. Det är rättigheter som redan finns men som inte respekteras tillräckligt i gällande svensk lag.

För oss liberaler handlar ILO-konventionen inte bara om skyddet för ursprungsbefolkningar utan också om respekten för ägande- och brukanderätten. Konventionen ska se till att de markrättigheter som beror på traditionellt innehav får lika gott lagskydd som de rättigheter som beror på t.ex. markköp i modern tid. ILO-konventionen påstås ibland vara luddig och ge utrymme för olika tolkningar. En sådan kritik skjuter förbi målet, eftersom det är nödvändigt med tolkningsutrymme i internationella avtal. Att konventionen är flexibel är tvärtom en fördel vid anpassningen av de lokala förhållandena.

Vi i Folkpartiet vill att en gränsdragningskommission ska identifiera den mark där samerna har rättigheter, både den som de traditionellt innehar i konventionens mening och den som de har rätt att nyttja tillsammans med andra brukare. Omfattningen av samernas jakt- och fiskerätt behöver också klarläggas.

Förhållandet mellan samer och annan befolkning är spönt på många håll. Enligt en undersökning som har gjorts på uppdrag av diskrimineringsombudsmannen 1998 anser samer i ännu högre utsträckning än icke nordiska invandrare att Sverige i dag är ett rasistiskt eller främlingsfientligt samhälle. 60 % av samerna ansåg att motsättningarna mellan samer och icke samer har ökat under de senaste åren. Inte minst därför behövs mycket information om vad en svensk anslutning till ILO-konventionen skulle innebära.

Folkpartiet, fru talman, arbetar för ett levande inland. Vi vill hjälpa fram en bra utveckling för inlandet och dess befolkning, både för samer och för andra invånare. ILO-konventionen är ett av flera nödvändiga redskap för att åstadkomma detta.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Anf. 20 PER LAGER (mp):

Fru talman! Jag vill till att börja med yrka bifall till reservationerna nr 1 och nr 2. Jag tänker ta upp de här reservationerna och också nämna lite annat omkring samernas rättigheter.

För det första gäller det då att Sverige ska ratificera ILO-konventionen 169. Sverige var ju en av initiativtagarna till just den här konventionen. Det är rätt så märkligt att vi i dag, tio år efteråt, inte har ratificerat den. Däremot har t.ex. Norge och Danmark gjort det. En sådan ratificering betyder ju i första hand ett officiellt erkännande av samerna, som Sveriges ursprungsfolk. Det är viktigt.

En utredning lade fram en rapport 1999 om ILO. Där sade man faktiskt att en ratificering borde komma till stånd, men man trodde sig då kunna säga att det skulle kunna ta fem år eftersom mark skulle identifieras först och man skulle tillsätta en gränsdragningskommission. Man skulle då klarlägga jakt- och fiskerättigheterna för samerna. Nu har det redan gått två år, fru talman. Tiden rinner i väg. Miljöpartiet har från början sagt att hela den här processen inte borde ta mer än två år. I årets motion har vi sagt att det här ska ske snarast, för vi inser att tiden går, och vi måste följa med tiden. Det som är problemet är att det drar ut på tiden, och det ska det inte göra.

Den här gränsdragningskommissionen är ju inte tillsatt. Sameminister Margareta Winberg sade i ett svar här i kammaren i november dels att man skulle ha de direktiv som behövdes färdiga, dels att den skulle tillsättas under våren. Men problemet är att den rennäringspolitiska kommitté som just nu sitter borde vara färdig i april, men tyvärr har samerepresentanten i kommittén, Per Mikael Utsi, hoppat av. Det innebär att samefrågorna alltså inte behandlas av en kommitté där samer ingår. Det är mycket anmärkningsvärt. Så får det helt enkelt inte fortsätta. Det, menar jag, är ett ansvar som ligger både på regeringen, på Sametinget och på själva kommittén. Man måste ha samisk representation i den här kommittén.

Sedan skulle jag vilja ställa frågan om den kommande gränsdragningskommissionen på något sätt är beroende av pengar som är till för den rennäringspolitiska kommittén, dvs. om man använder samma pengar. Det kan vara intressant att höra om någon här kan svara på det.

Den andra reservationen handlar om rättegångskostnaderna. Jag och Miljöpartiet menar att man inte kan ha sådana här stora principiella mål där enskilda samebyar eller samebyar tillsammans får stå för hela kostnaden. Hittills uppgår kostnaderna till ca 13 miljoner kronor, och vad jag har förstått ligger ytterligare en halv miljon nu i röret, så att säga. Det räcker inte, menar jag, att säga att Samefonden har beviljat ränte- och amorteringsfria lån. Här måste staten gå in och se till att dessa rättegångskostnader ersätts så att parterna hålls skadeslösa. Det gäller både samerna och markägarna. Det hela handlar ju om samernas möjligheter till traditionellt vinterbete. Det är en principiellt oerhört viktig fråga, och här måste staten helt enkelt gå in.

I övrigt har jag till betänkandet fogat ett särskilt yttrande som handlar om gränsdragningskommissionen. Jag och Miljöpartiet menar att den måste vara internationellt sammansatt. De här frågorna är viktiga internationellt, och det gäller att få in en särskild metodik för att både lokalt och långsiktigt kunna hantera den konflikt som finns och som vi alla är medvetna om. Det är viktigt att man då kopplar in t.ex. Internationella freds- och konfliktinstitutet. Det gäller att hitta rätt metodik.

Jag vet också att det samtidigt pågår försök, framför allt i Härjedalen och norra Dalarna, att närma parterna till varandra i olika samtal. Här är bl.a. Bo Dockered inblandad. Detta är dock inget alternativ, utan det sker parallellt.

Fru talman! Det finns väldigt mycket förutom detta som behöver göras för samerna. Det gäller språkutvecklingen, t.ex. möjligheten att stärka syd- och lulesamiskan. Det gäller att se till att man kan få sändningstid i det digitala marknätet över hela Sverige. Det gäller att se till att det finns samiska experter i regeringen. Det har vi ännu inte, vad jag vet. I Norge har man nio personer, varav tre är samer. Själva enhetschefen är också same. Det tror jag är väldigt viktigt om man ska förstå de här frågorna på rätt sätt.

Fru talman! Jag hoppas att vi här i kammaren kommer fram till ett beslut om att ILO-konventionen 169 helt enkelt ratificeras. Det är på gränsen till skandal, tycker jag, att riksdagen inte kunnat fatta det beslutet tidigare. Man brukar skylla på att det är så mycket lagstiftning och så mycket arbete som måste göras. Men detta kan man faktiskt göra efter ett beslut. Det gör man i Norge, och då kan man göra det här.

Anf. 21 PÅR-AXEL SAHLBERG (s):

Fru talman! Repetition är vi vana vid här i riksdagen. Det innebär att frågor kommer igen. I det här fallet är det inte minst motioner som kommer igen. Ibland händer det väl att vi tycker att motionerna är väl repetitiva. Men det här betänkandet illustrerar på ett ganska tydligt sätt vad det faktiskt innebär.

När det gäller de minoritetsspråksfrågor som vi hanterade häromåret då vi tillträdde minoritetsspråkskonventionen tycker vi att de motioner som aktualiserar dessa är för tidigt väckta. Datorerna har repeterat lite för snart efter det att den här lagstiftningen har kommit. Där finns förslag om ändringar samt nya värderingar av språk och dialekter – frågor som utreddes riktigt grundligt i samband med vårt tidigare beslut. Där avslår vi motionerna. Det innebär dock inte alls att vi tycker att motionärerna är fel ute. Tvärtom handlar det i flera fall just om att konventionen och de beslut vi nu fattar i riksdagen ska implementeras, att språken ska få ett större utrymme och att den service som människor kan vänta sig ska erbjudas.

När det sedan gäller repetitionen av motionerna om teckenspråk förhåller det sig på ett delvis annat sätt. Det här är också gamla bekanta som kommer tillbaka. Det var en ganska stor enighet när vi behandlade minoritetsspråkskonventionen om att det inte var möjligt att i det sammanhanget ta in teckenspråket. Det innebär inte att vi inte anser och inser att teckenspråket på många sätt är att betrakta som ett minoritetsspråk. Men minoritetsspråkskonventionen tar inte bara sikte på språket utan också på att befolkningen i det aktuella fallet också i övrigt kunde betraktas som en minoritet. Så förhåller det sig inte riktigt med teckenspråket.

Det blev dock intressant när motionerna nu kom igen – inte minst Barbro Hietala Nordlunds och Kenth Högströms motion, som lyfter upp frågan och säger att på ett likartat sätt som skyddet för minoritetsspråk i övrigt borde man kunna finna en form för teckenspråket. Vi har inte funnit den formen, fru talman, men vi är nu eniga i utskottet om att uppmana regeringen att tillsätta en utredning så att det här förhållandet klarläggs och reds ut.

Repetitiva motioner har alltså sin poäng. Ibland blir det som vanligt: Vi avslår dem. Ibland får de stöd. Här är det Barbro Hietala Nordlunds och Kenth Högströms motion, och i rätt stor omfattning också Ulla Westers, som har vunnit bifall.

När det sedan gäller de punkter där vi är mest oeniga handlar det inte om samerna i och för sig utan om tempot – eller snarare: Hur ska vi värdera de problem som ILO 169 faktiskt aktualiserar? Jag tror att både Miljöpartiet och Folkpartiet i det här avseendet alldeles för lättvindigt ser det som att det är ett allmänt söl i regering och riksdag som gör att inte beslut har tagits fram. Alla som bara i någon omfattning har luktat på de här frågorna inser ju att det är ett mycket djupt konfliktmönster som av och till väcks i de här frågorna. Till synes kan det verka som om markägare och samer står emot varandra, men jag vill nog påstå att bilden är mycket mer komplex än så. Det är alldeles givet att Sverige måste finna de lagliga lösningar som gör det möjligt för befolkningen i de här delarna av landet att fungera tillsammans men också gör att det finns ett rättssäkert förhållande så att ägofrågor, näringsfrågor m.m. finner sin lösning.

Vi vet att detta går århundraden tillbaka. Vi är inte speciellt stolta över hur Sverige har hanterat de här frågorna. Jag tror dock att vi har anledning att känna stolthet, för nu tas detta på stort allvar.

Det är inte omöjligt att regeringen redan i dag, annars ganska snart, fattar beslut om att Rennäringspolitiska kommittén får ett förlängt uppdrag, att kommittén breddas och därmed blir ett verkkningsfullt redskap i arbetet att förbereda för hur ILO 169 ska kunna tillträdas. Men att Miljöpartiet har satt en egen klocka för frågan och säger att det har gått ett tag innebär inte att vi har närmat oss den lösning vi behöver. Där krävs gränsdragningskommissionen. Den kommer att kräva sina modiga antal år för att hinna igenom de många konflikter som finns.

Fru talman! Utskottets majoritet avstyrker de reservationer som är grundade på ett antal motioner som det här har yrkats bifall till. Det innebär inte att vi tycker att det här är ett litet problem. Det innebär snarare att vi inser problemets vidd. Vi är på god väg att lösa det.

Anf. 22 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Pär-Axel Sahlberg talar om repetitiva motioner. Han säger att somliga har sina poänger. Jag ska gärna säga att jag har ägnat mig åt repetitiva motioner när det gäller frågan om ILO-konventionens genomförande i Sverige. Jag tror att jag har haft den frågan med samtliga år jag har varit riksdagsledamot, och jag kommer att fortsätta. Jag skulle gärna vilja veta hur länge Pär-Axel Sahlberg tror att jag kommer att få fortsätta att väcka dessa motioner – under förutsättning att jag stannar i riksdagen.

Jag blev riktigt orolig när jag hörde Pär-Axel Sahlberg försöka lugna oss med att säga att nu ska Rennäringskommittén få förlängt förordnande för att fortsätta att grubbla på frågorna. Ska man aldrig någonsin komma till skott? Betyder detta att de fem år som har aviserats kan bli ytterligare fem år och fem år? Det är denna osäkerhet kring ILO-konventionen i sig som skapar så mycket frustration mellan samer och icke-samer. Vore det inte bättre att sätta ned foten och säga att konventionen ska ratificeras och att frågorna ska lösas så fort som möjligt, i stället för att hela tiden skjuta konventionen framåt? Jag sade i mitt inledningsanförande att den inte är någon slutpunkt, utan här är det fråga om att visa den goda viljan. Det räcker inte med att tala om att man vill, utan man måste också visa detta.

Anf. 23 PÄR-AXEL SAHLBERG (s) replik:

Fru talman! Det var mycket ”skjuta” och att ”komma till skott”. Det är väl typiskt det som ligger i denna fråga. Man kan ifrågasätta om Helena Bargholtz inte har några som helst kontakter i dessa trakter. Vi vet att Folkpartiet är ett litet parti, men det torde väl i någon mån vara rikstäckande.

Helena Bargholtz vet vilka problem som ryms i konflikterna. Det innebär inte att det pågår något slags ställningskrig. Det är snarare så att på flera håll finner man lösningar. Renägarna har nu försökt att via rättgångar komma fram till en lösning, och i nästan samtliga fall har man förlorat rättstvisten. Det beror inte i första hand på att man inte har rätt till marken utan för att problemet är att de handlingar som har tagits fram visar hur lång historia frågan rymmer. Detta visar att det inte är rimligt

att gå den vägen. Per Lager talade om hur man i Härjedalen, under Bo Dockeredes ledning, har kommit fram till lösningar som bygger på överenskommelser.

Fru talman! Jag tror att Helena Bargholtz är alldeles fel ute som vill försöka sätta en Stockholmskalender på frågan. Det är inte så att det inte arbetas med frågan. Det arbetas mycket med frågan, men man har respekt för de olika positioner som människor har intagit. Detta löser vi inte med hjälp av ett rationellt, klatschigt beslut i Sveriges riksdag.

Anf. 24 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag får erinra Pär-Axel Sahlberg om att konventionen kom 1991. Det är tio år sedan den kom. År 1999 lade en utredning fram synpunkter på detta. Några klatschiga beslut handlar det inte om.

Det är väl alldeles utmärkt att lösa detta olika parter emellan. Det är självklart det som ska göras. Vad är det då som hindrar att man går vidare och ratificerar konventionen? Jag har svårt att begripa varför det tar så lång tid att ratificera konventionen. Per Lager nämnde i sitt anförande att andra länder har lyckats. Norge har lyckats. Vad är det som gör att det är så specifikt svårt att lyckas i Sverige?

Anf. 25 PÄR-AXEL SAHLBERG (s) replik:

Fru talman! Vi som har varit med några år längre än Helena Bargholtz och har följt frågan vet att Norge gjorde en mycket djärv egen tolkning av hur just markfrågan skulle hanteras. De gjorde det mycket medvetet för att provocera i fråga om det mera rättsliga juridiska förhållningssättet till marken. Man väntade nog att ILO skulle reagera ganska snabbt på den norska tolkningen. Det skedde inte. Därför gick åren. Då ställdes naturligtvis frågan om Sverige borde har gjort likadant. Den slutsatsen skulle möjligen kunna dras.

Det är inte fråga om att beslutet har förhalats i Sveriges riksdag av den svenska regeringen, enligt Helena Bargholtz, utan det är fråga om att komplexiteten är så stor. Kanhända kan Helena Bargholtz få ett tips från mig – som har utlovat fler motioner i frågan – att nästa gång det är motionstid i stället ägna den tiden åt att åka runt i Härjedalen, Jämtland och längs gränsen norröver och diskutera med markägare och samer. Det är ett kanske mer fruktbart sätt. Då kan det hända att Helena Bargholtz inser komplexiteten och inte står här och skäller på riksdag och regering. Här är en reell konflikt. Det innebär inte att den inte kan lösas. Vi arbetar med en lösning.

Anf. 26 PER LAGER (mp) replik:

Fru talman! Nej, Pär-Axel Sahlberg. Det är säkert inte allmänt sol i regeringen, men kanske något ditåt. Det handlar om politisk vilja, och det handlar om att få saker och ting gjorda. Vi har sett att det går fort när det är bråttom – när man vill. När man inte vill tar det lång tid. Det är där frågan ligger.

Jag skulle vilja fråga Pär-Axel Sahlberg om detta att tiden för Rennäringspolitiska kommittén har förlängts och att kommittén utvidgas innebär att den inte kommer att vara klar i april. När kommer den att vara klar? Kommer utvidgningen att betyda att även Miljöpartiet och Folkpar-

tiet kommer att få sitta med i utredningen? Det får vi inte i dag. Det vill jag också ha svar på.

Vad anser Pär-Axel Sahlberg om utredningen när samerepresentanten har hoppat av? Kan den över huvud taget fortsätta under sådana förutsättningar? Hur ska man komma till rätta med just det problemet? Same-representanten upplevde sig så motarbetad att han över huvud taget inte kunde sitta kvar.

Vad har socialdemokratiska partiet eller regeringen emot den internationella sammansättningen av en gränsdragningskommission?

Sist är det fråga om rättegångarna. Vad är det som gör att Pär-Axel Sahlberg inte tycker att detta är en statens angelägenhet, utan att det ska innebära att samebyarna går på knä och över huvud taget inte klarar av fortsatta rättegångar?

Anf. 27 PÄR-AXEL SAHLBERG (s) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis ett bekymmer att det i fråga om rättegångarna inte i första hand är ekonomin som är problemet. Det är just den illustration som de har gett till konfliktens väldigt speciella ingredienser. När man väl kommer inför rättegångsskranket företer man sådana bevis och argument som enligt den nu tillämpade lagen inte är lösningen på problemet. Jag förstår inte Miljöpartiets lösning att Sverige som stat skulle ta över kostnaderna för rättegångarna – som leder till att markägarna vinner i frågan.

När det gäller frågan om Rennäringspolitiska kommittén kan jag säga att jag inte arbetar vid regeringens press- och informationstjänst. Jag kan inte ge alla detaljer. Jag skulle vilja tro, hoppas och snudd på utlova att Per Lager kan bli riktigt nöjd både när det gäller den politiska breddningen och också när det gäller möjligheterna för samerna att ingå i arbetet. Det tror jag, precis som Per Lager, är en absolut förutsättning.

Det är möjligt att vi skulle behöva göra detta med internationell hjälp. Men jag är inte säker på att det är lösningen. Till slut är det problemen med de inhemska och historiska rättsförhållandena som måste hanteras.

Jag är övertygad om att vi kommer att lösa detta problem i Sverige. Och jag hade gärna sett att vi hade löst det. Men att det inte är löst beror, precis som Per Lager gav mig rätt i, inte på söl i Rosenbad utan på komplexiteten i dessa problem.

Anf. 28 PER LAGER (mp) replik:

Fru talman! Det sista var kanske inte riktigt återgivet. Jag sade att det kanske inte var fråga om rent söl men någonting ditåt. Och det handlar om den politiska viljan. Det beror väl på hur man värderar dessa olika begrepp.

Jag skulle vilja fråga Pär-Axel Sahlberg om inte han anser att detta faktiskt är principiellt väldigt viktiga mål och att staten därför skulle ha ett intresse i dem. Och det handlar ju inte om vem som vinner eller vem som förlorar, utan det handlar om att man ska kunna driva dessa mål på ett sätt som alla kan klara av.

Sedan tycker jag att Pär-Axel Sahlberg ska tänka sig noga för när det gäller just hanteringen av dessa frågor. Vi har trots allt fått kritik från FN:s kommitté mot rasdiskriminering. Det är en allvarlig kritik. Det innebär, tycker jag, att man skulle sätta en väldig fart dels med förbere-

delserna för ratificering, dels med de andra frågorna. Det har nämligen visat sig att det går att ratificera och sedan hantera olika rättsfrågor. Det ena slår inte omkull det andra. Det viktiga är att man sätter ned foten och visar vad man vill.

Anf. 29 PÄR-AXEL SAHLBERG (s) replik:

Fru talman! Jag skulle möjligen kunna fråga om Per Lager har studerat konvention 169. Om man läser den rakt av och inte går efter den norska tolkningen så kan man diskutera om det vore rimligt att den svenska urbefolkningen, som för övrigt redan finns till skillnad från vad som framgår i reservation 1, skulle vara markägare till nästan halva Sverige, vilket en del påstår, och därmed kunna bedriva sin renskötsel. Så kan konventionen läsas. Och det är just därför som den rymmer en del konflikter.

Jag förmodar att Per Lager liksom många andra i den här kammaren har läst författaren Svante Isakssons bok *Ingen frid i fjällen*, som ju inte bara illustrerar konflikten mellan markägare och sameer utan också konflikter mellan markägare och inom samegruppen. Detta tycker jag väldigt tydligt illustrerar att vi här har ett problem. Och då förstår inte jag att Miljöpartiet tycker att rättegångarna i dessa fall, när man lever på så ojämn rättslig grund, är lösningen på problemet. De rättegångar som hittills har hållits har nämligen samerna förlorat. Den vägen tycks alltså inte vara den rätta att gå, utan nu måste vi hitta hanteringen. Då handlar det om brukningsrätten av marken och inte om äganderätten. Det handlar också om att de grupper som nu finns i detta område, svenskar precis som vi men människor med olika språk och olika traditioner, ska kunna leva och fungera tillsammans. Och jag tror att det finns förutsättningar för det.

(forts. 7 §)

Ajournering

Frågestund

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

6 § Frågestund

Anf. 30 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vid dagens frågestund medverkar följande statsråd: vice statsminister Lena Hjelm-Wallén, jordbruksminister Margareta Winberg, statsrådet Leif Pagrotsky, näringsminister Björn Rosengren och finansminister Bosse Ringholm. Var så goda och inta era platser.

Ökade klassklyftor i samhället

Frågestund

Anf. 31 ANDERS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till vice statsminister Lena Hjelm-Wallén.

Vårt samhälle har under 90-talet präglats av en sanering av ekonomin och statens finanser. Vi har också sett klyftorna öka i samhället. Vi kunde i Aftonbladet i tisdags läsa om hur unga kvinnor i anställningsintervjuer fick frågan om de hade tänkt skaffa sig barn de närmaste åren. De fick också skriva på ett s.k. bebiskontrakt med löfte om att inte skaffa barn. I gårdagens tidningar kunde vi läsa om hur handelsarbetsgivarna talade om att en ny lönestruktur ökade karriärmöjligheterna. Deras förbundsdirektör Johan Marcus säger att det är dags att öka förutsättningarna för större lönespridning inom handeln.

Jag och många med mig ser den ökade lönespridningen som en rättvisefråga, där redan svaga grupper på arbetsmarknaden riskerar att få det ännu sämre.

Min fråga är därför till vice statsministern: Hur ser regeringen på den ökade lönespridningen ur ett rättviseperspektiv?

Anf. 32 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Det är alldeles självklart att större skillnader i samhället aldrig kan gå ihop med rättvisa. För mig som socialdemokrat är rättvisan och jämlikheten det viktigaste. Vi har ett decennium bakom oss där det har blivit ett ökat gap mellan människor i välfärden och också vad gäller inkomster och allmänekonomi. Det har varit plågsamt. Jag hoppas nu att när vi har kommit över de ekonomiska svårigheterna och också bekämpat arbetslösheten så pass som vi har ska det vara möjligt att ta itu med dessa frågor, så att vårt land kan hålla samman och skapa mer gemenskap och inte större skillnader, något som jag tror att alla samhällen mår illa av.

Bankfusion

Anf. 33 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! En av dagens stora händelser är beskedet om bankfusionen mellan Föreningssparbanken och S-E-Banken. Det är inte vare sig min eller någon annan politikers uppgift att egentligen ha så mycket åsikter om företagsekonomiska frågor. Men jag vill ändå utifrån det här perspektivet ställa en fråga. Nu vet jag inte om det är finansministern eller näringsministern som är ansvarig för bankkonkurrensen. Det blir uppenbart så att den oligopolsituation som redan finns skärps.

Min fråga är då till regeringen om man tänker vidta några mått och steg för att säkerställa att konsumenternas förtroende och konsumenternas ställning inte försvagas.

Anf. 34 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Den sammanfogning av de stora bankerna, S-E-Banken och Föreningssparbanken, som har annonserats i dag på förmiddagen får med sig en rad frågor som i första hand naturligtvis kommer att hanteras av de ansvariga konkurrensmyndigheterna. Eftersom det är en så stor fusion är det här sannolikt en fråga för EU-kommissionen, som naturligtvis kommer att granska den utifrån de konkurrensvillkor som de har att bevaka.

Utifrån svensk horisont kan man säga att det naturligtvis finns fördelar med en fusion av det här slaget, som skapar en stor aktör som kommer att vara konkurrenskraftig på den internationella, framför allt den nordiska och nordisk-baltiska, marknaden i framtiden. Samtidigt är det naturligtvis en nackdel att det oligopol som redan finns i dag med fyra stora banker innebär ännu färre banker i fortsättningen. När väl den prövning som kommer att ske av EU-kommissionen är gjord kommer frågan i så fall på vanligt sätt att prövas mot den svenska lagstiftningen.

Anf. 35 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Självklart har finansministern helt rätt i att det här måste prövas på sina grunder. Men saken är den att vi redan i dag har en bristande konkurrens, och det är de vanliga konsumenterna på hemmaplan som drabbas av den.

Min fråga är om finansministern skulle kunna säga någonting om att skärpa konkurrenslagen och sänka trösklarna för inträde. Det är det som är det allra viktigaste, plus att storbankerna redan nu har en väldigt dominerande ställning exempelvis när det gäller fondsparande. Borde man därför inte överväga att underlätta konkurrensen för konsumenternas bästa exempelvis genom möjligheten att uppskjuta reavinstbeskattningen om man byter fondsparande? Den nya banken, om det nu blir en ny bank, kommer att ha en väldigt dominerande ställning när det gäller fondsparande, som är väldigt viktigt för många privatpersoner. Även om det inte blir av är det här en fråga som det skulle behövas ta itu med.

Anf. 36 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är oerhört viktigt att bevaka konsumenternas intressen vid en sådan här stor bankfusionering. Det är själva huvudsyftet i den lagstiftning som vi har att vi ska pröva möjligheterna att skydda konsumenterna och kunderna i det här läget. Det är viktigt, när det sker en sådan utveckling i våra banker och andra näringsgrenar som har ett dominerande privat inslag, att vi kan skärpa konkurrensen. Därför tycker jag att det alltid finns skäl att pröva nya idéer och nya metoder som kan skärpa konkurrensen exempelvis i banksektorn.

Vi har ett oligopol i dag med fyra banker, kanske tre stora banker i morgon, men vi har ett antal nischbanker som kompletterar. Det finns anledning att hoppas på en utveckling där vi kan få ytterligare en skärpning av konkurrensen. Det behövs mer av konkurrens, både i banksektorn och i en rad andra privata sektorer.

Anf. 37 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Pagrotsky.

Statsrådet kritiserade häromdagen de höga avgifterna vid fondsparande. Jag kan hålla med statsrådet om att de kunde vara både lägre, tydligare och mera prestationsinriktade. Man skulle också kunna, som Karin Pilsäter var inne på, underlätta konkurrensen genom att göra det lättare för konsumenterna att byta fonder. Statsrådet var väldigt negativ till att sänka reavinstskatten. Det skulle man kunna göra dels genom att skjuta upp reavinstskatten i fonder, dels genom att radikalt sänka skatten exempelvis till 15 %. Det skulle göra tröskeln lite lägre till att byta fond. Jag undrar: Varför är statsrådet så negativ till ett sådant förslag?

Anf. 38 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Jag tycker att det är roligt att moderaterna också intresserar sig för konkurrensen vad gäller fondsparandet. Den mest kraftfulla åtgärd som har vidtagits på det här området är att tvinga fondbolagen att uppge vad det kostar att få sina pengar förvaltade av fondbolagen. Den uppgiften har vi nu en lag som tvingar dem att redovisa varje år. Det är det viktigaste som har gjorts.

Jag konstaterar att moderaterna röstade mot detta. De ville att vi sparare skulle fortsätta att sväva i mörker om vad det kostar hos olika förvaltare, att möjligheterna att välja därmed skulle vara en tom illusion. I stället ägnar de sig åt det gamla vanliga och säger att om man bara sänker skatten så löser det alla problem.

Catharina Hagen borde sätta sig och räkna på vad det handlar om när det gäller den skattekredit i det förslag som moderaterna – och nu ställer sig också Folkpartiet bakom – så generöst för fram. Vad innebär den för den enskilde spararen och vad kostar den för statsverket? Jag är övertygad om att Catharina Hagen då skulle komma fram till att det vore en onödigt dyr åtgärd för att åstadkomma en ganska liten effekt.

Anf. 39 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Jag tycker att man ska göra allt för att underlätta konkurrensen, och då är ju sänkningen av reavinstbeskattningen ett sätt att minska tröskeln för fondbyte. Om man sänkte reavinstbeskattningen till 15 % för varje byte skulle det inte alls drabba statskassan. Jag tror säkert att fondspararna då skulle byta fonder mycket oftare. På sikt skulle statskassan, spararna själva och även landet tjäna på det. Då skulle man fördela sitt sparande mera optimalt i och med att man inte behöver betala lika mycket i skatt vid ett byte. Så det stämmer inte riktigt det som statsrådet sade.

Anf. 40 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Vi har tidigare levit med trollkonsterna att lägre skatter skulle ge högre statsinkomster. Jag hör inte till dem som tror på det.

Det handlar om en viss – förhoppningsvis – uppgång på börsen. Jag beklagar, men jag förstår inte hur det skulle gå till att samma uppgång

skulle ge mer skatteinkomster för staten om skatten sänktes än om skatten vore oförändrad. Den matematiken får jag inte att gå ihop.

Men jag välkomnar att Catharina Hagen säger att man måste stödja alla åtgärder som ökar konkurrensen. Jag tolkar det som ett avståndstagande från det tidigare röstandet här i kammaren som innebar att man var emot och att man hjälpte bankerna att bromsa införandet av den oerhört viktiga uppgiftsskyldighet som en rimlig anständighet kräver, dvs. att varje sparare får veta vad prislappen är, vad förvaltandet kostar hos den ena eller andra förvaltande aktören för en sparare med sina surt förvärvade ihopsparade pengar. Catharina Hagen röstade i kammaren så att detta skulle man som sparare inte få besked om.

Jag tolkar det senaste inlägget så att den åsikten nu är ändrad, och det välkomnar jag.

Fastighetsskatten

Anf. 41 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Jag har en fråga till finansministern. Det är en fråga som rör väldigt många människor och den handlar om fastighetsskatten, eller rättare sagt skatten på boendet.

Fastighetsskatten sänks ju nu från 1,5 % till 1,2 %, och det införs en begränsningsregel. Det är alldeles utmärkt, och det är bra för många låginkomsttagare, framför allt för pensionärer.

Problemet med fastighetsskatten är att det är en skatt av flera som drabbar boendet. Boendet är ofta dubbelbeskattat eftersom det påverkar också förmögenhetsskatten.

Med de nya taxeringsvärdena får väldigt många fastighetsägare – och även låginkomsttagare – ofta för normala och rentav dåliga hus en kraftig förmögenhetsskatt, särskilt om man är gammal och har velat betala av på sitt hus.

Min fråga till finansministern är om finansministern är villig att se över om boendet verkligen ska ingå i förmögenhetsskatten på det sätt som det gör i dag.

Anf. 42 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag har den glädjande nyheten till Birger Schlaug och kammaren att meddela att det här året betalar faktiskt 200 000 personer färre förmögenhetsskatt än förra året. Förra året betalade 770 000 personer förmögenhetsskatt. I år betalar bara 570 000 personer förmögenhetsskatt.

Det beror – som Birger Schlaug vet – på den uppgörelse som regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gjort om förmögenhetsskatten och fastighetsskatten. I och med att vi ändrar gränsen för förmögenhetsskatt blir det alltså betydligt färre som betalar förmögenhetsskatt.

Bakgrunden till att fastigheter räknas in som en del av förmögenheten är att vi anser att all form av kapital bör behandlas lika. I det här fallet räknar vi därför fastigheter som en del av kapitalet.

Anf. 43 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Jag är lite bekymrad. Ur individens perspektiv är det så att om man har en låg inkomst och bor i ett normalt hus på fel ställe där taxeringsvärdena är mycket höga, då drabbas man även med de nya regelverket – det är en bra reform – plötsligt av en väldigt mycket högre skatt än förra året. Det rör sig om samma hus, samma grannar och allt annat är likadant. Detta är ett problem.

Dessutom tycker jag att det är ett grundläggande fel att jämföra förmögenhet i form av hus med guld eller konst. Huset innebär ett boende.

Jag väddar till finansministern att fundera över att på något sätt se till att boendet plockas bort från förmögenhetsskatten, åtminstone till viss del. Det är nödvändigt för väldigt många människor. Annars får vi till slut segregerade områden där bara rika människor har råd att bo, t.ex. runt Stockholm.

Anf. 44 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det inte är bra med segregerade bostadsområden. Huvudskälet till att vi har fått det i t.ex. delar av Stockholmsområdet och också i andra delar av landet är den oerhört snabba prisutveckling som under senare tid har skett på framför allt småhus.

Om man – vilket många pläderar för, inte Birger Schlaug men många andra – skulle ta bort fastighetsskatten helt, då skulle ännu flera placera sina kapital i fastigheter. Därmed skulle priserna pressas upp ytterligare, och då skulle prisutvecklingen bli ännu snabbare. Det skulle skapa ännu mer segregation. Från den synpunkten är det ingen utveckling som vi önskar.

Som svar på den första frågan som Birger Schlaug ställde konstaterar jag att det under det här året, som en kombination av de reformer av förmögenhetsbeskattningen och fastighetsbeskattningen som genomfördes vid årsskiftet, är 200 000 personer färre som betalar förmögenhets-skatt.

Uppehållstillstånd av humanitära skäl

Anf. 45 MAGDA AYOUB (kd):

Fru talman! Jag vill rikta min fråga till vice statsminister Lena Hjelm-Wallén som besvarar allmänpolitiska frågor i dag.

Det finns två flyktinggrupper som är oroliga för sin situation. Den ena flyktinggruppen består av människor från Kosovo som kom till Sverige före kriget. De har redan bott här i tre fyra år. Deras uppehållstillstånd går ut den 15 mars.

Den andra gruppen består av bosnier, och de har redan varit här, återvänt och kommit tillbaka. De söker nu asyl.

Båda grupperna är väldigt oroliga för sin framtid. Dagens situation är inte lik den som man hade tänkt sig. Finns det några funderingar om att låta dessa personer som har bott här i tre fyra år stanna av humanitära skäl?

Anf. 46 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Utan att gå in i detalj i flyktingpolitiken – jag behärskar inte alla dess detaljer – vill jag allmänt säga att familjer med barn har alltid en särställning. Man tar särskild hänsyn till barnen och ska så göra.

De grupper som nämns här har vi försökt hjälpa med återvändandet, samtidigt som vi vet att det inte är särskilt lätt. Förmodligen är de själva klara över att de inte behöver vistas i Sverige av normala asylskäl, alltså inte på grund av förföljelse, utan det är deras ekonomiska och sociala situation som är svår och som de måste ta sig ur. Det är då den situationen som man måste försöka att göra någonting åt på ort och ställe. Det är i huvudsak så som den här frågan ska hanteras.

Anf. 47 MAGDA AYOUB (kd):

Fru talman! Man hävdar att det pågår en normaliseringsprocess i Bosnien och Hercegovina. Men denna process har inte varit framgångsrik. Många har redan varit där och återvänt. Det är över 200 000 personer som har lämnat Bosnien sedan det blev fritt i november 1995.

Jag undrar om inte regeringen kan se till den situationen och låta personer som redan har bott här en lång tid och har barn får stanna. Båda grupperna behöver få stanna här i Sverige av humanitära skäl.

Anf. 48 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Jag inser att vi är överens om att det bästa vore om situationen normaliserades så att de personer som har kommit till Sverige – egentligen inte som politiska flyktingar utan till följd av en ekonomisk och social mycket besvärlig situation – kan återvända.

Sedan vet vi också att normaliseringen har gått långsammare än vi tänkte oss. Vi försöker att hantera det. Vi fattade ett beslut i höstas för att möjliggöra att vintern skulle bli mindre besvärlig för dessa människor. Men man ska samtidigt inte hantera det så att vi plötsligt gör människor till flyktingar, ständigt bortavarande från sitt land därför att situationen just nu är så besvärlig. Vi får alltså arbeta med problemen där nere.

Anslag till vägarna i skogslänen

Anf. 49 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Vi har tidigare här i kammaren i dag debatterat trafiksäkerheten. Från många håll framhölls det att av betydelse för trafiksäkerheten är också vår vägstandard.

En stark opinion, inte minst Centerpartiet och många andra inom oppositionen, har ju krävt mer pengar till det regionala vägnätet, som har varit eftersatt i många år. Där gick regeringen oss till mötes till en del i höstas, då man avsatte några hundra miljoner extra till detta.

I riksdagsbehandlingen sade vi från trafikutskottet och riksdagens majoritet väldigt tydligt att de här pengarna skulle styras till de områden som bäst behövde dem för tjälsäkring och bärighet, nämligen Norrlands-länen, skogslänen och Dalsland.

När vi nu ser regleringsbrevet från näringsministern kan vi konstatera att det inte finns någon prioritering alls, utan man smetar ut extrapengar-na jämnt över hela landet. Vad säger näringsministern till alla dem – han

bor ju själv i Norrbotten – som är besvikna och förtvivlade över att man inte gör denna tydliga prioritering som riksdagen har beställt?

Prot. 2000/01:71
22 februari

Anf. 50 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att alla i trafikutskottet tycker inte som Sven Bergström.

Regeringen har i Vägverkets regleringsbrev ökat anslagsposten för investeringar i regionplan, dvs. finansiering av åtgärder avseende bärighet och tjälsäker rekonstruktion, från 1 323 miljoner kronor år 2000 till 2 400 miljoner kronor år 2001. Det är en ökning med drygt 50 %. Det handlar om bärighet och om tjälsäkring. Det innebär att dessa pengar tillfaller just de områden som har den typen av skador, dvs. Norrbotten, Västerbotten, Jämtland etc. Det är alltså en dubbel satsning vi gör, och det är inte dåligt.

Anf. 51 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag sade ju i min inledning att regeringen har gått oppositionen till mötes här och plussat på pengar. Men bekymret är att näringsministern sviker vår beställning om att styra de här pengarna extra noga till skogslänen, där de här bekymren är allra störst.

I riksdagsdebatten sade näringsministerns kollega Hans Stenberg att han förutsätter att regeringen följer riksdagens beslut. Och nu skriver de förtvivlade brev från Länsstyrelsen i Jämtland – Margareta Winbergs hemlän – och från Länsstyrelsen i Västerbotten och talar om att den här möjligheten går till spillo.

Jag vill återge vad Vägverkets chef i norr har sagt: I stället för att prioritera bärighetshöjande arbete har pengarna fördelats lika över hela Sverige.

Detta är ju precis tvärt emot den beställning som riksdagen och trafikutskottet så tydligt gjorde.

Nu vill jag ha ett besked av näringsministern. Avser han att göra om det här och tydligt styra pengarna till de områden som faktiskt måste ha pengarna för att se till att vi har farbara vägar i hela landet?

Anf. 52 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Som jag sade fördelas de här pengarna i första hand till skogslänen. Det är de län som har tjälskadorna och de stora skadorna. Det innebär alltså att det handlar om Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län. Det handlar också om de norra länen, som jag nämnde. Därför tycker jag att den här diskussionen och det här ifrågasättandet är lite besynnerligt.

Detta framgår faktiskt väldigt klart i regleringsbrevet.

Mänskliga rättigheter i Turkiet

Anf. 53 MURAD ARTIN (v):

Fru talman! Jag har en fråga till vice statsminister Lena Hjelm-Wallén.

I december månad ajournerades rättegången mot den assyrisk ortodoxa prästen Yosuf Akbulut i Turkiet. Han anklagas för att han har sagt

Frågestund

att det är bra att folkmordet på armenierna i Turkiet 1915 har erkänts av den amerikanska kongressen och att detta erkännande också borde omfatta assyrier, syrianer och kaldéer.

I dag fick vi information om att den rättegång som skulle hållas i dag också är inställd. Den skulle ha bevakats av tre riksdagsledamöter från Sverige.

Vi har också fått information om att barn mellan 9 och 17 år i dagarna har blivit fängslade under vidriga omständigheter. De kommer också att hotas av långa fängelsestraff.

Vad avser då den svenska regeringen som EU-ordförande att göra när det gäller dessa tydliga brott mot mänskliga och demokratiska rättigheter?

Anf. 54 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Som bekant är varken Sverige eller EU tillfreds med situationen vad gäller mänskliga rättigheter och rättsstatens situation i Turkiet. Det är klart att vi därför följer olika typer av rättegångar och anklagelser. Exempelvis är det för mig totalt obegripligt hur det som den här prästen har uttalat kan anses vara ett brott och hur man kan starta en process på grund av den typen av uttalande.

Det här måste man förstå i Turkiet. Man måste ändra sig och leva upp till europeiska värden om man ska kunna bli medlem i EU så småningom.

Anf. 55 MURAD ARTIN (v):

Fru talman! Det pågår flera rättegångar. Det är tydligen också en kurd-svensk författare, Mehmed Uzun, som åtalats för uppvigling och som nu är i Turkiet. Det kommer flera sådana rapporter om just brott mot mänskliga och demokratiska rättigheter i Turkiet.

Min följdfråga: Är regeringen beredd att kalla på den turkiska ambassadören för att protestera mot dessa brott?

Anf. 56 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Jag vill inte uttala mig å utrikesministerns vägnar i de konkreta fallen. Man får bestämma sig för vilka processer och fall som är de allra viktigaste, och man ska inte överutnyttja ett instrument som diplomatiska protester.

Jag tror att det viktigaste för oss är att vi har en dialog med Turkiet om mänskliga rättigheter och att den demokratiska oppositionen i Turkiet som arbetar med de här frågorna ska känna att de har vårt stöd, så att vi på det viset positivt kan påverka utvecklingen. Regeringen i Turkiet ska vara på det klara med att vi följer detta väldigt noga och att det är ett mycket starkt hinder för Turkiet att bli en av medlemmarna i unionen, som man ju faktiskt så gärna vill bli.

Apoteket AB

Anf. 57 PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Jag har en fråga främst till näringsministern.

Rättssäkerheten på mindre och medelstora företag har blivit alltmer uppmärksammas den senaste tiden, då kanske inte framför allt kriminaliteten utan rättssäkerheten gentemot statsmakten. Det har rört sig om miljöbalk, skattelagstiftning och konkurrenslagor.

Nu senast är det ju det helstatliga apoteksmonopolet som ger sig in på att med monolets makt ta upp konkurrensen i den konkurrensutsatta partihandeln med läkemedel.

Jag skulle vilja veta vilka instruktioner regeringen har gett till Apoteksbolaget för att ge sig in på en konkurrensutsatt marknad och vilken policy man har med avseende på konkurrenslagens tillämpning.

Anf. 58 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att det kanske inte vore rimligt om jag uttalade mig i detta enskilda fall eftersom det nu prövas av Konkurrensverket. Men jag kan ändå göra det konstaterandet att någon enskild minister inte har deltagit i denna process, utan företaget självt, dvs. Apoteksbolaget, har gjort sina egna bedömningar och sagt: Det här vore rationellt. Det här är bra för våra kunder. Det här är bra för bolaget. Och sedan har man gjort sitt ställningstagande.

Det skulle ha sett väldigt illa ut om jag eller någon annan minister hade lagt oss i ett aktiebolags bedömning som har gjorts på affärsmässig grund.

Anf. 59 PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Om ett helstatligt monopol ger sig in på en konkurrensmarknad och konkurrerar med mindre och medelstora privata företag, då tycker jag nog att det är en ägarfråga, en policyfråga.

Jag vill faktiskt ställa frågan till näringsministern, som har talat mycket om statlig ägarpolicy: Finns det ingen sådan när det gäller statliga monopol som ger sig in på att konkurrera på ett, som jag tycker, minst sagt tveksamt sätt med privata mindre och medelstora företag?

Den andra frågan: Är det en tillfällighet att de etableringar som Apoteksbolaget ska göra är på orter som Boden, Hässleholm, Falun och Sollefteå, dvs. där det pågår regementsnedläggningar?

Anf. 60 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Ägarfrågorna är vi från den statliga ägarens sida tydliga med i den meningen att vi självklart vet vad vi vill med våra företag – vad det ska vara för avkastning, vad det ska vara för resultat osv. Men det är ändå så att många av våra bolag arbetar på en öppen marknad, och de måste göra sina bedömningar med utgångspunkt från denna marknad som alla andra företag gör. Sedan har vi konkurrensmyndigheter och andra som gör prövningar och bedömningar, och så kommer man att göra också i detta fall.

När det sedan gäller frågan om den strukturella förändringen av försvaret är det självklart att vi med glädje ser att man med utgångspunkt i företagsekonomiska bedömningar anser att det är lämpligt att lägga det här i Boden, Hässleholm, Sollefteå och på andra orter.

Frågestund

Anf. 61 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till jordbruksminister Margareta Winberg. Den handlar om maten, våra måltider och vad vi äter. Debatten i dag handlar ju mycket om vad vi äter, men då handlar det främst om galna ko-sjukan. Det är väl en viktig debatt i sig, eftersom den handlar om våra livsmedel. Men jag tycker också att det är viktigt vad vi stoppar i oss utifrån kostcirkeln, alltså hur helheten ser ut under hela dagen.

Jag kan känna en viss oro när jag möter ungdomar, och även läser i tidningen när ungdomar svarar på frågan om vad de äter, över att de hoppar över lunchen och i stället tar en gräddbulle. Det kan också vara så att de inte äter något alls eller, som många flickor gör, bara äter en sallad och sedan ingenting mer under dagen. Vi vuxna äter kanske också alltmer halvfabrikat och glömmar bort kokkonsten, våra gamla traditioner.

Det här känner jag stor oro för, och jag undrar vad jordbruksministern kan göra för att påverka detta.

Anf. 62 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag delar helt Carina Adolfssons Elgestams uppfattning om att det är viktigt att vi också politiskt fokuserar mat. Det gäller inte bara att maten ska vara säker utan också att den ska vara god, en njutning både för öga och för mun. Jag kan säga att i den politiska prioritering som jag och vi på Jordbruksdepartementet har gjort har vi satt upp de unga konsumenterna som en viktig målgrupp. Framför allt gäller det barn och ungdom. Man får fundera på hur man kan nå dem. Det gör man genom förskolan, genom skolan och den mat som man får där, men också naturligtvis genom föräldrarna. Föräldrarna har trots allt huvudansvaret, men skolan och förskolan är ett komplement när det gäller föräldrarnas ansvar.

Vi försöker på olika vis lyfta fram skolmåltiden. Vi försöker lyfta fram personalen och få dem att känna att de faktiskt är väldigt viktiga i skolan. Vi gör det på olika vis, t.ex. med olika typer av anslag.

Anf. 63 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag tackar för det. Det låter positivt, tycker jag. Just nu är det också ett gyllene tillfälle med tanke på den debatt som finns i alla generationer angående våra livsmedel.

En annan sak handlar om den kunskap som man bär med sig genom livet. När man möter alltfler unga människor som hoppar över lunch osv. känner man också en viss oro över att de här ungdomarna om några år kommer att vara föräldrar och över vad de i så fall förmedlar vidare till sina barn.

Jag var ute på ett politiskt möte för några veckor sedan och träffade då en 40-talist och en 50-talist. De tog upp frågan utifrån att de kände stor oro för hur det blir när de själva ska bo på servicehem. Vad kommer man att servera för mat då? Har vi glömt bort den gamla husmanskosten så att vi bara får ny, modern mat?

Anf. 64 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Det kan vi nog vara många som funderar på bland oss som är födda på 40-talet och är väldigt bortskämda, alltså hur det ska gå när vi blir gamla.

Men skämt åsido kan jag också berätta att Livsmedelsverket delvis fokuserar om sig. De fokuserar maten mycket, unga konsumenter och barn. Men de fokuserar också blivande föräldrar mycket. När de går in och tittar på vilken sida på deras webbplats som är mest läst är det den sida som heter Graviditet. Där handlar det väldigt mycket om vad man bör äta och hur man bör bete sig under graviditeten. Det gäller förstås framför allt kvinnor. Det är lite intressant att det är en period i livet då kvinnor och män är mycket påverkbara och tar till sig kunskap och synpunkter. Denna omfokusering mot måltiderna och konsumenterna kommer så småningom också att avspeglats i Livsmedelsverkets styrelse.

Ersättningsjobb till Hässleholm

Anf. 65 MARGARETA VIKLUND (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsminister Björn Rosengren. Hässleholm i min valkrets i Skåne fick i en skrivelse från regeringen den 29 november 1999 löfte om 215 statliga ersättningsjobb med anledning av strukturomvandlingen inom Försvarsmakten. Kommunen trodde sig då ha fått ett löfte om att jobben skulle komma i form av en polishögskola, men det blev inget av det. Sedan talades det om ett nytt sydsvenskt fängelse till Hässleholm, men det blev inget av det heller. Sedan, sent i höstas, aviserades det att det statliga Apoteksbolaget skulle förlägga en distributionscentral till Hässleholm, men också i det fallet har det gått grus i maskineriet. Det senaste budet är att en myndighet för den s.k. kvalificerade yrkesutbildningen ska förläggas till Hässleholm. Det beräknas ge mellan 15 och 20 nya arbetstillfällen.

Min fråga till näringsministern är: När får hässleholmarna se de andra omkring 200 arbetstillfällen som utlovats?

Anf. 66 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! I fängelsefrågan är den information jag har fått att Hässleholm inte ville ha detta. Därav föll frågan. När det gäller detta med apoteksaktiebolag är det ändå ett beslut från bolaget självt att man ska lägga sig där, och jag förutsätter att så kommer att ske. Sedan har man också fått det här med den nya kvalificerade yrkesutbildningen. Den nya myndigheten kommer att läggas där. Är det så att det sedan visar sig att vi inte har stått för löftet att tillsätta så många arbeten som vi har sagt kommer vi att se till att det blir så – även i Hässleholm.

Anf. 67 MARGARETA VIKLUND (kd):

Fru talman! Jag får tacka för det svaret. Samtidigt skulle jag vilja ställa ytterligare en fråga som hör ihop med det här. Den frågan lyder: När ska det andra löftet till Hässleholm infrias, nämligen det generösa löftet om att kommunen ska få överta garnisonsområdets byggnader och mark till ett just och hyfsat pris?

Anf. 68 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Har vi givit det löftet ska vi självklart stå för det. Jag kan inte exakt svara på vad som har hänt i den processen. Men har vi lovat det här så ska vi göra det.

Jag vill också tillägga något om den förändring som nu sker med anledning av att vi har skurit ned och i vissa fall lagt ned försvaret i olika kommuner. Det innebär inte att vi ska skapa jobb på det viset att en arbetsplats ska ersättas av en annan. Det handlar om att tillse att vi får en ny struktur på näringen, en sådan struktur som innebär att det nya näringslivet i Hässleholm, eller vad det gäller för någon kommun som har drabbats av försvarets omstrukturering, kan växa självt. Det gäller att finna sig till rätta med utgångspunkt från den historia som finns i respektive kommun. Det är alltså inte bara ett jobb mot ett annat jobb, utan det ska helst vara ett jobb mot flera jobb.

Fastighetsskatten

Anf. 69 MARGARETA CEDERFELT (m):

Fru talman! Min fråga riktar sig till finansministern. Den handlar om fastighetsskatten. Finansministern har sagt beträffande procentsatserna att det ska vara en inkomstrelaterad begränsning när det gäller fastighetsskatten. Det kan man i och för sig ha många funderingar omkring eftersom det blir en ny form av marginalskatt. Men det finns ytterligare funderingar man kan ha. Hur kommer förmögenheterna att räknas in vid fastställande av fastighetsskatten?

Anf. 70 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Svaret på frågan är att det sker på samma sätt som i dag. Jag nämnde tidigare i ett frågesvar att den ändring som sker av fastighetsskatten från årsskiftet inte innebär att staten får in några nya skatteinkomster. Det är lika mycket skatteinkomster från fastighetsskatten i år som förra året. Däremot sker det en viss omfördelning så att stora grupper på olika håll i Sverige får sänkt fastighetsskatt medan många i storstadsområdena får höjd fastighetsskatt. För att framför allt skydda låginkomsttagare och pensionärer inför vi en begränsningsregel från den 1 januari i år som gör att dessa grupper får en väsentligt lägre skatt än de i annat fall skulle ha haft.

Men förmögenhetsskatten hanteras alltså på samma sätt som tidigare när det gäller basen för beskattningen. Däremot har vi ändrat reglerna för förmögenhetsskatten på ett sådant sätt att det är 200 000 personer mindre som kommer att betala förmögenhetsskatt i år jämfört med förra året.

Anf. 71 MARGARETA CEDERFELT (m):

Fru talman! Med andra ord tolkar jag finansministerns svar så att de personer som råkar bo i attraktiva områden också kommer att drabbas av en extra höjning av fastighetsskatten och skatteuttaget, eftersom det totala skatteuttaget är oförändrat och en stor grupp också har fått sänkta skatter. Det innebär att personer som råkar bo i attraktiva områden kommer att straffbeskattas av regeringen.

Anf. 72 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är nog snarast tvärtom. Jag tror att en väldigt stor del av de 200 000 personer som inte betalar förmögenhetsskatt i år jämfört med förra året är sådana som bor i just storstadsområdena. Den ändringen gjordes för att lindra effekterna av de höjda taxeringsvärdena. Vi försökte åstadkomma detta genom att dels minska nivåerna på fastighets-skatten från 1,5 till 1,2 %, dels höja det s.k. fribeloppet i förmögenhets-skatten. Jag tror att en väldigt stor del av dem som nu har befriats från förmögenhetsskatt bor just i storstadsområdena.

Integrationen i Öresundsregionen

Anf. 73 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Vid en tidigare frågestund ställde jag en fråga om olika hinder för kontakterna över Öresund. Då hänvisade statsrådet Lövdén mig till ministern för nordiska frågor Leif Pagrotsky. Därför vill jag passa på att fråga statsrådet om vilka initiativ som regeringen planerar för att förenkla de vardagliga kontakterna över Öresund.

Några exempel på problem är t.ex. kostnader för resor. Många människor tycker att det är konstigt att man har avdragsrätt för arbetsresor över bron. Ett annat problem är att man betalar skatt där man jobbar, dvs. att Malmö kommun har höga utgifter för barnomsorg samtidigt som man betalar skatt i Köpenhamn. Sedan har vi socialförsäkringarna. Man kan arbeta i Köpenhamn, flytta hem till Malmö och inte ha rätt till någon ersättning för föräldraledighet.

Det är ett helt komplex av frågor som berör flera departement. Jag har förstått att statsrådet Pagrotsky samordnar detta, men det berör ju flera departement. Vi som bor nere i Skåne väntar med spänning på vilka initiativ som kommer från regeringen i de här frågorna.

Anf. 74 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Det är sant att jag samordnar de här frågorna. Det var rätt av Lars-Erik Lövdén att hänvisa frågorna till mig.

Faktum är att vi jobbar på ett mycket brett område inom hela regeringen med många av de här frågorna, inte minst skattefrågorna som ju står i centrum för detta. Problemet är att vi är två länder som har att samarbeta och bli överens om efter vilka principer vi ska dela på skatteinkomsterna. Vi har ett avtal med Danmark som inte är det allra bästa ur svensk synpunkt. Vi har kommit överens med danskar om att vi kontinuerligt ska följa hur integrationen i Öresundsområdet påverkar utfallet av det här avtalet. Vi kommer kanske att kunna omförhandla det så småningom, men vi är inte där ännu.

Vi jobbar med konkreta frågor när det gäller arbetsmarknaden, t.ex. områden som taxiresor, hur busschaufförer ska kunna arbeta på båda sidor, hur arbetslösa ska kunna delta i arbetsmarknadsutbildning på båda sidor osv. Det är en stor mängd frågor.

Men det viktigaste arbetet är ändå det som bedrivs av näringslivet och av regionen, kommuner och landsting. Där skulle jag önska att arbetet var lika aktivt som det är på den statliga sidan.

Anf. 75 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Vi uppskattar naturligtvis det arbete som görs. Men ibland undrar man ändå om många politiker i övriga Sverige riktigt har förstått hur nära Köpenhamn och Själland känns nuförtiden. Det tar längre tid att åka till arbetet för en människa som arbetar i Helsingborg än för en som arbetar i Köpenhamn. Då känns det väldigt märkligt att det ska vara sådana skattemässiga barriärer. Man har inte möjlighet att göra avdrag osv. På samma sätt är det för den som arbetar och sedan kommer hem och tar föräldraledigheten hemma i Malmö. Det känns också märkligt.

Vi tycker egentligen att många av de här frågorna borde ha varit lösta innan bron byggdes. Jag vill fråga en gång till: Kan vi förvänta oss några konkreta initiativ från svensk sida för att lösa problemet med det konstiga nordiska skatteavtalet? Det gäller även avdragsrätt och andra frågor.

Anf. 76 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Jag beklagar den nuvarande ordningen som innebär att det är dansk skattelag som avgör om den som bor i Helsingborg och behöver åka över till sitt arbete i Danmark har reseavdrag eller inte. Jag skulle gärna se att det var svensk lag som gällde och att vi kunde stå här i Sveriges riksdag och bestämma vad som var en bra eller en dålig ordning. Men nu råkar det vara dansk lag som gäller. Det är kanske föga meningsfullt att vi står här och har synpunkter på det. I Sverige har vi den ordningen att man har rätt till avdrag för resor till och från jobbet. Men för den som arbetar i Danmark är det dansk lag som gäller, och där har man inte ett sådant avdrag som vi är vana vid.

Detta är en fråga som vi får fortsätta att behandla med våra danska vänner. Än så länge är detta en sak som inte har gått framåt. Det finns många andra frågor där vi är oeniga. Jag vill också peka på att alla vi som vill ha mer integration i regionen också borde vända våra blickar mot andra aktörer. Varför är det dyrare att ringa från Helsingborg till Helsingör än från Helsingborg till Kiruna? Varför tar det längre tid och är svårare att få en lön utbetalad från Helsingör till Helsingborg än från Helsingborg till Haparanda? Det förstår inte jag. Där borde vi arbeta gemensamt för att få näringslivet att bli mer integrationsvänligt.

Relationen Sverige–Lettland

Anf. 77 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till vice statsminister Lena Hjelm-Wallén. Har debatten kring filmen *Buy Bye Beauty*, en film om sexindustrin i Lettland, påverkat Sveriges relationer till Lettland? Vad betyder det i vårt arbete som ordförandeland i utvidgningsprocessen?

Anf. 78 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Som representant för regeringen vill jag inte uttala mig om en enskild film. Jag har inte sett den, men av det medierna säger har jag förstått att jag inte delar den bild som där ges. Jag ser positivt på utvecklingen i Lettland. Vi har väldigt goda förbindelser med Lettland. Vi deltar i deras reformarbete på olika sätt. Det finns svårigheter också,

och dem ska vi naturligtvis diskutera. Jag tror inte att en sådan här enstaka film ska påverka våra relationer negativt. Jag tror att man även i Lettland förstår att det här är en enskild filmares åsikt om Lettland. Det är inte svenska folkets eller regeringens åsikt.

Prot. 2000/01:71
22 februari

Frågestund

Anf. 79 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Men man måste ju säga att filmaren Pål Hollender visar på ett mycket stort och synligt problem, sexindustrin och sexhandeln i öst. Vad gör Sverige för att få stopp på detta och påverka så att det så småningom försvinner?

Anf. 80 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Det är sant att prostitution och sexhandel är ett stort problem i hela Öst- och Centraleuropa och att det sker med hjälp av många västeuropéer. Det är en stor fråga som vi arbetar mycket seriöst med. I det arbetet ska naturligtvis också lettiska myndigheter delta. Jag hoppas att den debatt som nu är i Lettland inte ska blockera en nödvändig diskussion om de här frågorna och de nödvändiga åtgärder som behöver vidtas.

Kommunala folkomröstningar

Anf. 81 LENNART GUSTAVSSON (v):

Fru talman! Diskussionen om omhändertagandet av nationens använda kärnbränsle har åter aktualiserats i Västerbottens län. Det har skett trots att folkomröstningar hållits i två kommuner, den senaste 1997. Folkomröstningarna har avvisat ett fortsatt deltagande i processen. Trots detta har kommunerna nu valt att gå vidare. Länsstyrelsen har efter framstötningar från de här två kommunerna understödda av ett antal riksdagsledamöter från länet valt att tillsätta en arbetsgrupp.

Frågan som jag riktar till vice statsminister Hjelm-Wallén rör inte frågan om kärnavfallet utan är snarare en fråga om demokrati. Jag skulle vilja veta vilken syn vice statsministern har på kommunala folkomröstningars roll i den svenska demokratin.

Anf. 82 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Det finns ju möjlighet att ha kommunal folkomröstning, men problemet är ju om den ska användas i frågor som har nationell bäring. Då är de naturligtvis inte särskilt lämpliga. Man kan pejla stämningen i en kommun. Det kan man göra på många olika sätt, men sedan måste man ju göra en sammanvägning.

Anf. 83 LENNART GUSTAVSSON (v):

Fru talman! Den uppfattningen delar jag. Det finns svårigheter med kommunala folkomröstningar. Men trots allt finns de som demokratiskt instrument. Den fråga som aktualiseras rör något slags giltighet i tid – en färskvarudeklaration eller ett bäst-före-datum på kommunala folkomröstningar.

En följdfråga blir då om vice statsministern anser att respekten för kommunala folkomröstningar, när de hålls, är viktig för politikerförhållandet och om hon anser att de äger en giltighet även i tid.

Anf. 84 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Om man bestämmer sig för en folkomröstning och det sedan visar sig att det av olika skäl inte går att fullfölja den innebär det alltid en svårighet i den kommun som har försatt sig i den situationen. Det kan vara nog så besvärligt. Det blir då ett legitimitetsproblem.

Det tycker jag att alla som frestas att ta till folkomröstningar skulle behöva tänka på. Det är ju inte i alla frågor som man kanske vill ha en folkomröstning eller som några vill ha en folkomröstning, inte i alla de frågor där man faktiskt har det sista avgörande ordet.

Utredning om de djurförsöksetiska nämnderna

Anf. 85 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Min fråga går till jordbruksminister Margareta Winberg.

I december 1999 fattade regeringen beslut om att göra en översyn av förutsättningarna för djurförsöksetisk prövning. Bakgrunden är att nämndernas verksamhet hade kritiserats mycket, både av enskilda nämndsledamöter och i pressen över huvud taget.

Det hade hänt så allvarliga saker som att nämndsledamöter hade trakasserats av andra, att yrkanden inte hade behandlats och att djurens lidande hade fått väldigt liten vikt i nämndernas arbete.

Jag undrar: Vad händer nu med den utredning som skulle tillsättas?

Anf. 86 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Det är alldeles riktigt att vi under en längre tid har diskuterat hur vi ska kunna komma till rätta med de problem som vi upplever finns i de djurförsöksetiska nämnderna. Vi har också sedan dess utarbetat riktlinjer för en utredning.

Mitt lilla problem den senaste tiden har varit att hitta en lämplig utredare. Så fort det är gjort kommer utredningen att sättas i gång.

Anf. 87 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Utredningen ska ju egentligen vara klar den 1 juni 2001, så det verkar vara rätt brådsäkande att få fram en utredare.

Vad kan det vara som har gjort att det har tagit så lång tid?

Anf. 88 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Det har delvis att göra med att ämnet, området, är både kontroversiellt och svårt. Det har också varit det, antar jag, som har gjort att de personer som vi har tillfrågat att bli utredare inte har velat acceptera det. Men jag har en rätt så god förhoppning om att vi inom kort ska få en som är villig att ta på sig detta svåra uppdrag.

Anf. 89 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsminister Rosengren som handlar om vägar.

Den 23 mars förra året fick näringsministern en fråga som gällde resurser för tjälsäkring av dalsländska vägar. Enligt protokollet svarade han då på följande sätt:

När det gäller vägunderhållet för vi nu en mycket ingående diskussion i samband med vårpropositionen. Vi kommer att ha en prioritering när det gäller drift och underhåll av vägarna. Det innebär att det även kommer att beröra detta område.

Dessvärre visade det sig inte vara så mycket i vårpropositionen som kunde glädja dalslänningarna och även andra som har problem med tjäl-skador.

Jag pratade i går med en tjänsteman på Vägverket Region Väst som undrade över de 2,4 miljarderna för prioritering av tjälsäkring av vägar i skogslänen. Han hade inte hört någonting om hur det var med det.

Då undrar jag: Anser näringsministern att Dalsland ska vara ett prioriterat område när det gäller den här frågan? När kommer i så fall pengarna?

Anf. 90 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Som jag tidigare har svarat här i kammaren under dagen är det så att vi har höjt beloppet – det framgår i regleringsbrevet – med 50 % för sådant som har att göra med tjälskador och liknande.

Det finns i regleringsbrevet också kriterier för hur det här ska fördelas. De olika mått man satt upp ska redovisas och fördelas på skogslänen och övriga landet. Med skogslän avses Värmlands län, Dalarnas län och Gävleborgs län samt alla län norr om dessa.

Anf. 91 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Då kan jag bara beklaga att Dalsland inte räknas dit. Ser man på vägstatistik och tjälskadestatistik inser man lätt att Dalsland är i värsta Norrlandsklass när det gäller dålig kvalitet på mindre vägar.

Jag hoppas i alla fall att de extra pengarna på något vis ska innebära förbättringar även för det dalsländska vägnätet. En förhoppning är också att dessa löften och utfästelser har bättre bärighet än en dalsländsk tjäl-skadad väg.

Anf. 92 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Som jag sade ska de här pengarna fördelas på de län där vi har svåra tjälskador. Har vi det i Dalsland kommer man också att få mer pengar i år än vad man hade förra året.

Jag vill också säga att totalt sett kan man alltid ha den uppfattningen att det är för lite pengar. Men det är faktiskt dubbelt så mycket pengar i år som de föregående åren när det gäller just tjälskador. Det kommer också att tillföras alla de län som har tjälskador.

Frågestund

Anf. 93 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag har en fråga till finansministern. Det handlar om att alltfler äldre kommer att försörjas av allt färre yngre. Det är en ekvation som inte går ihop. Min oro är att regeringen inte gör någonting för att på sikt klara finansieringen av äldreomsorgen.

Statsministern har gått ut stort och uppmanat folk att skaffa fler barn. Han säger att det låga barnafödandet är vårt största samhällsproblem och att om utvecklingen med få födselar fortsätter är välfärden hotad.

Jag menar att det också handlar om jobb och familj, inte bara om barn. Det handlar om att orka och vilja jobba längre. Det handlar om att ge makt och möjligheter till föräldrar och familj.

Jag har ställt den här frågan tidigare till socialministern. Då svarade han att jag skulle lita på honom. Nu gör jag inte riktigt det. Därför är min fråga till finansministern, som också måste vara intresserad av kommande finansiering framåt: Varför gör regeringen ingenting för att garantera att det finns pengar till äldreomsorgen också 2020, när det aldrig har funnits så många 80-åringar och aldrig så få förvärvsarbetande?

Anf. 94 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Cristina Husmark Pehrsson ställer en väldigt viktig fråga om möjligheterna att klara försörjningen av de många äldre i framtiden.

Samtidigt som hon tar upp frågan tycker jag att hon är något insinuant när hon på slutet säger: Varför gör regeringen ingenting för att skaffa pengar till försörjningen år 2020?

Regeringen gör oerhört mycket. En av de stora frågorna exempelvis inför det europeiska toppmötet i mars kommer att handla om den s.k. åldrandeproblematiken. Vi har diskuterat det i EU-sammanhang. Framför allt gör vi många saker på hemmaplan. Vi har ett nytt pensionssystem som av många ute i Europa ses som ett föredöme. Vi har satsat oerhört mycket pengar på vår välfärdssektor de senaste åren när det gäller både de äldres situation och arbetsmarknadspolitiken. Att ha halverat arbetslösheten som vi har gjort, från 8 % till 4 %, är en prestation som alla partier även i oppositionen borde beundra.

Anf. 95 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Tack så mycket för det svaret. Nu är det inte bara jag som undrar och oroar mig. Före detta generaldirektören i Socialstyrelsen, Claes Örtendahl, före detta socialförsäkringsministern och nu generaldirektören, Anna Hedborg, Pensionsforum med Kjell-Olof Feldt i spetsen, Kommunförbundet – en stor mängd kritiker, skribenter och debattörer säger: Det är dags att göra någonting nu. Alla pratar om äldreomsorg, finansiering och framtid, men faktiskt inte regeringen.

Det enda som framkommer är att regeringen lutar sig mot en utredning som har gjorts på regeringens eget departement, Socialdepartementet, som säger att ingenting behöver göras. Skatterna kommer nämligen att vara oförändrade, det kommer att födas fler barn, vi kommer att ha en ökad arbetskraftsinvandring och fler kommer att vilja jobba. Det är inte alla som är så säkra på att det kommer att slå in.

Vi moderater har som enda parti föreslagit en parlamentarisk utredning för att kunna garantera äldrefinansieringen på sikt. Jag hoppas att finansministern vill stötta det.

Min fråga är därför: Kan finansministern tänka sig en utredning för att stötta äldrefinansieringen på sikt?

Frågestund

Anf. 96 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag tror inte att de som är äldre i dag och framtidens äldre på något vis skulle känna sig lugna av att man skulle utreda finansieringen av deras framtida försörjning. Jag tror att de kräver något mer än utredning. De kräver åtgärder.

Regeringen inte bara talar om detta. Regeringen gör ett stort antal saker. Det viktigaste är naturligtvis att vi har fått ordning på landets ekonomi och att många fler har jobb. Därmed skapar vi en större ekonomisk kapacitet för att klara dagens och framtidens generationer av äldre.

Det vore förödande om Moderata samlingspartiet fick igenom sin uppfattning. Då skulle en tredjedel av den statliga budgeten försvinna om 20 år. Det vore synd om dem som är pensionärer om 20 år om en tredjedel av statsbudgeten är borta.

Gärna utredningar, men se framför allt till att stoppa de moderata planerna på att skära bort en tredjedel av välfärden. Det är det största hotet mot de äldre i framtiden.

Nationella minoritetsfrågor, m.m.

Anf. 97 ANDRE VICE TALMANNEN:

Detta fick bli det sista frågesvaret denna frågestund. Jag beklagar att vi inte har hunnit med fler frågor.

Jag vill tacka regeringens företrädare, riksdagsledamöterna och er på ähörarläktaren för uppmärksamheten.

7 § (forts. från 5 §) **Nationella minoritetsfrågor, m.m.** (forts. KU14)

Anf. 98 KENNETH KVIIST (v):

Fru talman! Det har redan varit en debatt mellan reservanterna och Pär Axel Sahlberg som företrädare för utskottsmajoriteten. Jag kan för att vinna tid åt kammaren säga att i de styckena delar jag det sakliga innehållet i det som Pär Axel Sahlberg har sagt.

Jag vill emellertid göra ett par markeringar till betänkandet om minoritetsspråken.

Lagarna trädde i kraft den 1 april 2000. Då utlovades att vi skulle få en utvärdering för att se hur den nya lagstiftningen för minoritetsspråken hade fungerat. Det gäller alltså framför allt finska, meänkieli och samiska, men även romani och jiddisch.

Den tiden kommer naturligtvis när utvärderingen närmar sig. Frågan är om vi inte trots allt har varit för knapphändiga när det gäller förvaltningsområdena. När det gäller samiska och finska har de begränsats till norra Sverige. Vi vet ju att det bor många samer och inte minst finsktalande i Mälardalen och i Storstockholmsområdet. Det är något som utvärderingen måste granska och se om vi kan gå vidare.

Vi var helt överens med den proposition som antogs, men sade att detta är ett första steg för en bra minoritetspolitik. Det var ett bra första steg, men vi måste ta vidare steg. Så är det alltid när man marscherar. Det första steget följs av fler. Vi ser fram emot att så ska ske.

Den andra markering jag vill göra är att samernas situation aktualiseras så att man inte glömmer det svenska samhällets skuld gentemot den samiska befolkningen.

Det är också viktigt att vi ger akt på hur förhållandena för andra minoriteter i samhället utvecklas.

Jag vill också säga att det är mycket glädjande att vi har kunnat göra tillkännagivanden med anledning av motioner om teckenspråkets ställning. Utskottet förordar enhälligt att regeringen måste se till att man tar initiativ som innebär att vi stärker positionen för teckenspråket i det svenska samhället.

Med dessa bemärkningar, fru talman, ber jag att få instämma i bifallsyrkandet till konstitutionsutskottets betänkande nr 14 i dess helhet.

Anf. 99 PAAVO VALLIUS (s):

Fru talman! Jag vill ta upp konstitutionsutskottets betänkande angående de nationella minoritetsfrågorna och speciellt den motion jag har lämnat in tillsammans med Nikos Papadopoulos. Det handlar om informationen till kommuner och landsting när det gäller minoritetspolitik och minoritetsspråkens ställning.

Efter det att jag lämnat motionen har regeringen kommit med information som är väldigt bra. Man har tydligare markerat att minoritetspolitiken gäller hela landet och inte bara fem kommuner i norra Sverige.

Trots att utskottsrepresentanten Pär Axel Sahlberg sade att man är för tidigt ute med den här motionen, känner jag en viss oro när det gäller det minoritetspolitiska beslutet och den utveckling som varit under året och speciellt innan beslutet togs.

Om man ser på den utveckling som varit under året kan man inte vara riktigt nöjd. Som exempel kan jag nämna finsk-ugriska institutionen som Lunds universitet beslutade att lägga ned. När det gäller minoritetsspråken säger man klart och tydligt i riksdagsbeslutet att de dåvarande institutionerna ska vara kvar.

Ett annat exempel är att man har beslutat att dra in det statliga stödet till den folkhögskola som Sverigefinska riksförbundet har i Haparanda.

Den negativa utvecklingen när det gäller finskspråkiga klasser i förskola och grundskola började på 1990-talet då antalet elever som deltog i finskundervisningen drastiskt minskade till en tredjedel av det som var i början av 1990-talet. Man har inte heller där haft något trendbrott, utan den negativa utvecklingen fortsätter. Man får fortfarande rapporter från olika håll i landet om att de finskspråkiga förskolorna och grundskolornas finskspråkiga klasser är på fallrepet.

Det beslut vilket, som Kenneth Kvist mycket riktigt sade, kallas första steget mot en nationell minoritetspolitik var verkligen ett första steg, som tyvärr inte innehöll några konkreta åtgärder för de nationella minoriteterna. Den ställning som de dåvarande organisationer som berörde de nationella minoriteterna hade skulle bevaras.

Tyvärr har utvecklingen under det här året varit negativ. Även om jag kanske är lite för tidigt ute ser jag med spänning fram emot hur det andra

steget kommer att se ut. När kommer det? Jag väntar också med spänning på den rapport som Sverige ska lämna till Europarådet angående den svenska minoritetspolitiken i anslutning till Europarådets konvention om nationella minoriteter. Jag undrar vad den kommer att innehålla och om det finns några förslag till utveckling av minoritetspolitiken i den rapporten.

Prot. 2000/01:71
22 februari

Nationella minoritetsfrågor, m.m.

Anf. 100 KENNETH KVIST (v) replik:

Fru talman! Jag har med stort intresse lyssnat på Paavo Vallius. De konkreta uppgifter som han lämnar om utvecklingen på det här området gör att det finns all anledning att göra en utvärdering snarare förr än senare. Jag lovar att vi med förenade krafter ska verka för att det verkligen tas ett andra steg till förbättring av minoriteternas villkor.

Anf. 101 PAAVO VALLIUS (s) replik:

Fru talman! Jag kan inte annat än hålla med Kenneth Kvist i den här frågan. Jag väntar med spänning på rapporten. Jag tycker trots allt att utvecklingen i kommunerna vad gäller förståelsen för och framför allt kunskaperna om minoritetspolitiken bland kommunernas politiker och tjänstemän är sådan att skyndsamma åtgärder bör vidtas för att förbättra situationen.

Anf. 102 ULLA WESTER (s):

Fru talman! Jag och med mig ungefär 14 000 andra människor har fått en motion tillstyrkt i betänkandet KU14. Jag tackar för det.

Motionen behandlar teckenspråkets ställning. Detta språk utgör gruppen barndomsdövas möjlighet till kommunikation sig emellan och med samhället i stort.

När man talar om människor med funktionshinder blir det lätt bara en uppräkningslista av allt det som dessa personer inte klarar och kan. Ändå är det samhället som sätter gränserna för och avgör hur handikappad en människa är. Trappor gör att en rullstolsbunden inte kommer in. Utan en teckenspråkstolk kan den döve inte kommunicera med en hörande.

Stödet till funktionshindrade måste bygga på solidaritet: Du kan något som inte jag kan, och omvänt: Jag kan något som inte du kan. Så låt oss hjälpas åt!

Vi är alla medvetna om hur viktigt modersmålet är för en individs hela utveckling. Ett väl inlärt förstaspråk är förutsättningen för att lära sig kommunicera på främmande språk.

För en döv är svenska språket ett främmande språk. Teckenspråket är modersmålet, och det ligger som grund för vidare inläring. Denna insikt måste ligga i botten för allt det som vi behöver förbättra för de döva. Förstår vi att svenskan är ett andraspråk, som bokstavligen måste övas in ohört, blir det enklare att inse varför döva barn behöver egna förskolor och grundskolor.

Landstingen har sedan 1994 en lagstadgad skyldighet att tillhandahålla s.k. vardagstolkning till de döva. Trots att lagen har gällt i över sex år lämnar efterlevnaden av den mycket övrigt att önska. Resurserna är helt enkelt otillräckliga.

Med anledning av min motion och en ytterligare socialdemokratisk motion av Barbro Hietala Nordlund och Kenth Högström skickar riksd-

gen i dag i väg en beställning till regeringen att teckenspråkets ställning ska ses över. Rätten och möjligheterna att använda språket ska klarläggas.

De döva har utvecklat en egen kultur. Denna är viktig att bevara. Vad jag vill är att denna kultur ska växa och utvecklas – inte som hittills isolerat utan i samverkan med det övriga samhället. En stärkt ställning för teckenspråket gör detta möjligt.

Anf. 103 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Jag vill instämma i det som Ulla Wester har sagt. Jag vill också passa på att säga att jag länge har varit mycket omedveten om de problem som de döva har haft. Den fina information som vi har fått från Sveriges Dövas Riksförbund och den upplysning som vi har blivit föremål för underlättar dock många gånger för oss att fatta den här typen av beslut. Jag kommer därför naturligtvis med glädje att se att den här beställningen skickas vidare till regeringen.

Anf. 104 ULLA WESTER (s):

Fru talman! Sveriges Dövas Riksförbund är ett starkt förbund, som agerar kraftfullt och väldigt skickligt. Jag sade också egentligen detta indirekt i mitt anförande. Jag tycker att det är väldigt positivt och särskilt glädjande att denna beställning görs av ett enigt utskott. Enligt min uppfattning är det tid att sluta med alla vackra ord och börja agera, och det gör vi nu.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

8 § Allmänna helgdagar, symboler m.m.

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2000/01:KU15
Allmänna helgdagar, symboler m.m.

Anf. 105 NILS FREDRIK AURELIUS (m):

Fru talman! Den 6 juni 1523 valdes Gustav Vasa till svensk kung. Samma datum antogs regeringsformen 1809. Också riksdagens första beslut om den nu gällande regeringsformen meddelades den 6 juni år 1973. Datumet den 6 juni är alltså förbundet såväl med vår nationella frihet som med vårt demokratiska samhällsskick.

I de allra flesta länder är nationaldagen en allmän helgdag, dvs. en arbetsfri dag. Nationaldagsutredningen, som presenterade sitt betänkande 1994, studerade frågan och fann att nationaldagen gott kunde bli en allmän helgdag också i Sverige.

Firandet av nationaldagen har efter hand blivit intensivare i vårt land, inte minst sedan svenska flaggens dag också började firas som nationaldag 1983. Bakgrunden är bl.a. vår alltmera internationella värld, som ökat behovet av att känna till en nationell identitet. I Nationaldagsutredningen skriver utredaren också om vikten av en nationell gemenskap och

hur viktigt det är att svenska folket återtar sina symboler från de grupper som missbrukar dem.

Sedan bör nationaldagen förstås fyllas med innehåll också. Redan utredningen hade en del förslag på den punkten, bl.a. att nya medborgare skulle kunna erhålla sitt medborgarskap vid en ceremoni på nationaldagen och att arrangemangen skulle kunna bli mer av en familjefest.

Sveriges historia och det svenska språket är eller bör vara det som förenar oss alla, om man så vill den minsta gemensamma nämnaren för alla medborgare i landet. Nationaldagsutredningen menar att en annan arbetsfri dag bör försvinna när nationaldagen blir helgdag, detta av kostnadsskäl.

Utredaren hade en mängd namnkunniga experter till sitt förfogande, såsom landshövdingen i Stockholm och överhovpredikanten. Dessutom medverkade en företrädare för Justitiedepartementet liksom fackliga företrädare och också en representant för Industrins utredningsinstitut. Dessa gjorde en genomgång av alternativen och kom fram till att annandag pingst bör upphöra som arbetsfri dag.

Skälen är bl.a. närheten till nationaldagen i tid och att annandag pingst ur kyrklig synvinkel framstår som lämpligare att ta bort än alternativet. Annandag pingst – dagen efter den helige andes utgjutelse – är från en teologisk utgångspunkt inte någon riktigt viktig helgdag. Redan på 1700-talet avskaffades för övrigt de s.k. tredjedagarna.

Nationaldagsutredningen beaktade naturligtvis också sociala aspekter. Med sociala aspekter menar man i detta sammanhang sådant som möjligheten till sammanhängande ledigheter och hänsynen till etablerade traditioner. Därför vill man t.ex. inte rubba Valborgsmässoafton. Därmed faller också alternativet att ta bort första maj som arbetsfri dag, som annars brukar ha sina förespråkare. De glesa led som marscherar mot den sittande regeringen, eller vad det nu kan vara, kan alltså traska vidare även i fortsättningen. Men första maj är förstås inte en dag för hela folket.

Utredaren kom alltså efter moget övervägande fram till att den 6 juni bör bli helgdag och att annandag pingst bör upphöra som sådan. Den bedömningen delar vi reserver. Av majoritetens företrädare begär jag svar på denna fråga: Varför är det viktigare att annandag pingst är en arbetsfri dag än att nationaldagen är det?

Nu är det förstås inte första gången vi diskuterar den här frågan i riksdagen, och alternativet brukar vara desamma. Däremot förefaller en del ledamöter rösta lite hit och dit. Jag har här framför mig voteringsprotokoll från 1997. Där visar det sig att exempelvis att vår värderade kollega Kenneth Kvist men också exempelvis Lars Bäckström och flera andra vänsterpartister stödde exakt det förslag som reserverna står bakom i dag. Det fanns alltså olika åsikter inom Vänsterpartiet då.

Jag tycker för min del, fru talman, att det är bra att det kan finnas olika åsikter inom Vänsterpartiet numera. Men det är förstås möjligt att kritik och självkritik så småningom lett till att den entusiasm som fanns då har svalnat. Vi får väl se hur röstningen utfaller i dag.

Låt mig tillägga några ord om den andra reservationen där vi moderater finns med. Att just svenskar av alla nationaliteter inte ska kunna ta emot svenska ordnar tycker vi är något egendomligt. Beslutet 1975 framstår inte minst så här efteråt som ett mycket provinsialt uttryck för

kulturradikalism och historielöshet, strömningar som inte var helt ovanliga för 25 år sedan. Kung Gustav Adolf uttryckte vid sitt sista ordenskapitel sitt beklagande över ”att behöva bryta en över 200 år gammal tradition, som i många avseenden varit en tillgång att räkna med”.

I andra länder spelar faktiskt ordensväsendet fortfarande en roll likasom i det internationella umgänget. Tydligt är Bulgarien det enda land i vår omvärld som har avskaffat alla ordnar, detta efter realsocialismens undergång. I andra f.d. öststater har man däremot varit angelägen om att markera sin nyvunna identitet genom att rekonstruera sitt nationella ordensväsende.

Nu finns det naturligtvis andra former för officiella belöningar än ordnar, men vi kan inte tycka att det finns någon rimlig anledning att utesluta den möjligheten som är så vanlig i vår omvärld. Det finns därför all anledning att göra en översyn av det nuvarande belöningsystemet.

Fru talman! Jag står förstas bakom bägge de reservationer där moderaterna finns med, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 1.

Anf. 106 INGVAR SVENSSON (kd):

Fru talman! Jag ska inte förlänga debatten så väldigt mycket. Jag vill bara understryka mycket av det Nils Fredrik Aurelius sade tidigare här. Ibland i våra interna ideologiska kurser i partiet brukar jag peka på att det är väldigt viktigt att vi definierar vår egen ideologiska position. Annars kommer någon annan att göra det åt oss, och det blir i allmänhet den politiska motståndaren som gör det.

Jag tror att det är likadant när det gäller synen på den nationella identiteten. Det är väldigt viktigt att veta var vi står och vilken position vi egentligen har. Därför tror jag att det är väldigt viktigt att göra en liten markering genom att göra nationaldagen till en helgdag.

När det gäller den här typen av frågor är vi svenskar så väldigt typiskt lagom oengagerade. Jag tror att det vore ett steg i rätt riktning, ett litet försiktigt steg för att göra en markering, att göra nationaldagen till en helgdag.

Även kristdemokraterna står bakom den andra reservationen om det offentliga belöningsystemet. Vi behöver nog kanske göra en liten översyn av det och titta på nyanserna i det hela. Där kanske det också behövs lite mer av engagemang.

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till reservation nr 1.

Anf. 107 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Det är inte ofta någon av alla de motioner som vi riksdagsledamöter väcker får genomslag hos allmänheten och medierna. Men det lyckades jag med i höstas när jag tillsammans med min partikamrat Karin Pilsäter väckte en motion som handlade om EU:s flaggning i samband med Sveriges ordförandeskap i EU. Många hörde av sig med positiva kommentarer.

Min motion handlar om att EU-flaggan borde få vaka från alla officiella byggnader tillsammans med den svenska flaggan. I alla andra EU-länder är det en regel snarare än ett undantag att EU-flaggan finns på de offentliga byggnaderna i samband med landets ordförandeskap.

Nu, en och en halv månad in på det svenska ordförandeskapet, har min motion blivit avstyrkt av konstitutionsutskottets majoritet, tyvärr. Det känns inte särskilt meningsfullt att nu reservera mig mot ett beslut som borde ha fattats och genomförts redan när ordförandeskapet tog sin början.

Det vill jag däremot göra när det gäller mitt andra yrkande i motionen, nämligen att Europadagen den 9 maj görs till allmän flaggdag. Detta avfärdar utskottsmajoriteten utan närmare motivering.

Fru talman! Jag yrkar därför bifall till reservation 3 men stöder naturligtvis också reservation 1 av skäl som här tidigare värtaligt har framförts.

Anf. 108 BARBRO HIETALA NORDLUND (s):

Fru talman! I den förra debatten i dag talades det om repetitiva motioner. Det har vi här. Likaså kommer anförandena i hög grad att visa sig vara repetitiva i stor utsträckning.

I detta betänkande behandlar utskottet återkommande motioner. Det är nio motioner från allmänna motionstiden som handlar om att göra nationaldagen den 6 juni till allmän helgdag. I den gemensamma borgerliga reservationen har man enats om att man vill byta ut annandag pingst som helgdag och i stället ge 6 juni helgdagsstatus. I reservationen tillstyrks alla nio motionerna.

I två av motionerna framförs att man borde överväga om inte förstamaj kan bytas ut mot den 6 juni. Det är också återkommande. Nu ska inte jag göra något stort nummer av den saken, eftersom reservanterna i såväl förra årets som i årets KU-betänkande har bestämt sig för att det är annandag pingst som man vill byta ut. Icke desto mindre kan inte Nils Fredrik Aurelius avhålla sig från att känga till förstamaj. Ordalydelsen var likadan i förra årets debatt som i årets.

Fru talman! Motionsskrivarna och debattörerna i frågan här i kammaren, inklusive jag själv som utskottets företrädare, upprepar således samstämmigt symbolvärdet av ett nationaldagsfirande. Vi har tidigare, och vi gör det i dag igen, framhållit värdet av att man markerar Sveriges historia, vår nationella stolthet och vår internationella samhörighet. Vi pekar alla gärna på betydelsen av att man på den 6 juni manifesterar emot främlingskap och rasism.

Det finns – det har vi berättat om här i kammaren i tidigare debatter – många fina exempel på trevliga arrangemang för att fira. Utskottet framhåller i betänkandet att det redan i dag, utan helgdagsförklaring, finns goda möjligheter att fira och hedra den 6 juni.

Fru talman! Naturligtvis går det inte att förtränga eller bortse från att reservanterna och säkerligen flera med dem riktigt längtar efter en helgdag späckad av nationell känsla, av fest och kanske yra. Jag har hört denna längtan i rösten, och även lite avundsjuka, när det har talats om andra länders nationaldagar och hur man firar dem. Nils Fredrik Aurelius sade i förra årets anförande att 17 maj i Oslo – det var en upplevelse att rekommendera! Ingvar Svensson talade då om de intryck han fick i El Salvador när salvadorianerna sjöng sin nationalsång med handen tryckt mot hjärtat.

Fru talman! Jag har tänkt på det där. En sådan känsla och ett sådant uttryck kan aldrig konstrueras fram eller beslutas om genom ett klubb-

slag här i riksdagen. Det är väl så att varje nation, varje lands historia och människors insikter och erfarenhet formar uttrycken för hur man firar.

Herman Lindqvist skrev efter förra årets nationaldag i en Aftonbladkolumn om behovet av en dag – en nationaldag. Det skulle vara en dag att känna tacksamhet över fred, frihet och demokrati och en dag av glädje, av samhörighet och tillhörighet.

Jag återger fritt ur det han skriver: Den 6 juni fungerar inte som nationaldag. Den är körd, säger han. Det är en påhittad festdag, som bara berör någon liten del av det översta skiktet av befolkningen. Herman Lindqvist säger sig ha siffror som visar att 80 % av befolkningen inte firar över huvud taget. Ännu fler har inte en aning om varför just den 6 juni är nationaldag.

Och jag som tycker mig ha sett växande skaror tåga till Skansen den 6 juni! Jag har sett program utvecklats för att göra alla dessa arrangemang. 80 % firar inte över huvud taget!

Vidare skriver han: Det är dags att erkänna att den enda riktiga svenska nationaldagen – den enda dagen då varenda svensk med stolthet och glädje hissar sin flagga och känner äkta samhörighet och tillhörighet med sitt land och den enda dagen som svenska folket känner tillhörighet med naturen – har firats i vårt land längre än vad kungariket Sverige har funnits. Det är midsommarafton. Gör midsommarafton till nationaldag!

Så avslutar Herman Lindqvist med en uppmaning att gå vidare och starta en namninsamling för att få riksdagen att erkänna midsommardagen, som i så fall skulle bli världens äldsta nationaldag.

Fru talman! Varför har jag återgett delar av innehållet från en tidningskolumn? Jo, därför att frågan om nationaldagen, dess ställning, status och betydelse kanske kan komma att börja röra sig i opinionen. Det är nästan så att jag hoppas det. Då handlar det inte bara om frågan om helgdagsförklaring eller inte eller om frågan om hur firandet ska fyllas med värdighet och värme. I den rörelsen utgår jag från att också frågan om nationaldagens legitimitet tas upp. Vad ska vi fira? Vem, varför – och hur?

Än så länge är opinionen för nationaldagen som helgdag ganska svag i vårt land. Men kanske kan vi vänta oss en rörelse. Jag nästan hoppas det.

Den andra frågan som föranleder en reservation till KU:s betänkande är givetvis det offentliga belöningssystemet. Det är samma procedur varje år. Moderaterna och Kristdemokraterna framhåller sina krav på att ordnar ska återupprättas. Enligt motionerna bör en översyn av det offentliga belöningssystemet göras och ett återinförande ”bör ta steget fullt ut och återigen förläna även svenska medborgare de kungliga ordnarna”.

Utskottet upprepar likaså de tidigare ställningstagandena. Motionerna avslås. I betänkandet finns en informativ bakgrundsbeskrivning gällande det svenska ordensväsendet och vad som gäller sedan det reformerades 1975.

Helt kort – för jag är också angelägen om att vinna tid för kammaren – vill jag stryka under utskottets mening. Jag nöjer mig med att upprepa det jag tidigare också anfört i frågan. Det finns inte något samhällligt eller medborgerligt utbredd intresse för eller behov av ordensutmärkelser. Jag tror att Moderaterna och Kristdemokraterna är rätt isolerade i den

debatten. De framstår ju i dag, precis som tidigare, som odemokratiska, ojämlika och otidsenliga.

En tredje reservation gäller ett yttrande av Folkpartiet, som vill att Europadagen den 9 maj ska bli allmän flaggdag. Vi hörde Helena Bargholtz utläggning kring den frågan.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan och jag yrkar avslag på betänkandets tre reservationer.

Anf. 109 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka Barbro Hietala Nordlund. Först raljerade hon lite grann över oss som tycker att man ändå ska ha den 6 juni som en nationaldag och en helgdag. Men sedan lät hon riktig längtansfull vid tanken på att detta ändå skulle bli den slutliga utvecklingen. Jag tror för egen del att om vi gjorde den 6 juni till en nationaldag och en helgdag så skulle intresset för och medvetenheten om denna dag självfallet öka.

Jag undrar också om det är något annat land i hela världen som inte har sin nationaldag som en helgdag. Är Sverige kanske rentav unikt i det avseendet? Det skulle jag vilja höra om Barbro Hietala Nordlund har någon uppfattning om. I så fall tycker jag att Sverige inte ska vara unikt längre när det gäller detta.

Min tredje synpunkt gäller det faktum att Barbro Hietala Nordlund berörde mitt yrkande om att göra den 9 maj till flaggdag för att påminna om EU-dagen. Men jag fick inget argument för varför vi inte kan göra på det sättet.

Anf. 110 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik:

Fru talman! Helena Bargholtz hade många frågeställningar i sin replik. Vi får se vad jag hinner med här.

Jag kan inte svara på huruvida Sverige är det enda land i världen som inte har sin nationaldag som helgdag. Den svenska nationaldagen tillkom ju ganska sent – på 1980-talet. Innan dess hade vi svenska flaggens dag. Jag vet att i Norden är Sverige det enda land som inte har helgdagsförklarat sin nationaldag, men jag vet inte hur det ser ut över världen.

Jag kan inte påstå att jag talade längtansfullt. Min längtan sträcker sig väl så långt att jag tycker att det skulle vara bra med en opinion och en debatt, därför att jag tror att det är bra om den här frågan rör sig och det är tryck i den.

Debatten om att göra helgdag av nationaldagen har återkommit år efter år med samma argumentation och har avslagits år efter år med samma argumentation. Därför tror jag att det i förlängningen bör komma en opinion, en debatt och ett avgörande.

Anf. 111 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Eftersom det här lär bli en av de repetitiva motionerna, som vi har talat om under eftermiddagen – vi har kanske uppfunnit ett nytt ord – tycker jag att vi i konstitutionsutskottet inför nästa års behandling ska ta reda på ordentligt hur det ligger till i resten av världen när det gäller nationaldagens status som helgdag.

Min sista fråga, när det gällde att göra EU-dagen den 9 maj till allmän flaggdag, har jag inte fått svar på. Men det finns tid.

Anf. 112 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik:

Fru talman! Jag vill då kontra med en fråga: Kan Helena Bargholtz upplysa kammaren om huruvida andra länder har gjort EU-dagen den 9 maj till allmän flaggdag? Jag tror inte att det förhåller sig så.

När det gäller EU-flaggning finns det inte några särskilda regler för enskilda nationer hur man ska hantera det, utan man får hantera det på samma sätt som man hanterar sin egen flaggning. Det finns alltså inte några förbud eller några hinder mot att flagga på EU-dagen eller andra dagar under ordförandeåret. Här ute i foajén finns det en EU-flagga, och jag såg många EU-ordförandeårsflaggor vaja för vinden i dag när jag gick till mitt arbete här i riksdagen.

Anf. 113 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Barbro Hietala Nordlund gör en intressant analys av den tänkta situationen att nationaldagen skulle bli en helgdag, och den är inte helt ointressant. Hon tar Herman Lindqvist till hjälp i detta. Men man kan vända på detta, börja fundera på perspektiven och titta tillbaka. Då kanske vi kan avskaffa ett antal helgdagar utifrån den argumenteringen. Hur är det t.ex. med engagemanget på långfredagen? Man kan t.o.m. ifrågasätta om engagemanget längre finns när det gäller första maj. Man kan gå baklänges i argumenteringen och säga att vi ska avskaffa ett antal helgdagar – kanske t.o.m. ett antal söndagar stryker med.

Barbro Hietala Nordlund säger att det skulle vara en påhittad helgdag. Ja, de flesta helgdagar är väl på något sätt påhittade. Någon har någon gång kommit på att en viss dag skulle vara en helgdag.

Det finns olika synpunkter på första maj, men jag har alltid sagt till mina partikamrater: Låt arbetarnas helgdag vara orörd, och håll inte på och tjafsas om det. Jag hävdar då att arbetarrörelsen bör ha rätt till en helgdag. Men vore det inte lika relevant att tänka sig att hela svenska folket har rätt till en helgdag, just i egenskap av svenska folket?

Anf. 114 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik:

Fru talman! Hela svenska folket har rätt till en helgdag. Hela svenska folket har rätt att fira sin nationaldag. Det är ett firande som har utvecklats och kommer att fortsätta att utvecklas. I den utsträckning som hela svenska folket vill gå ut i allmän yra den 6 juni kommer den processen att fortgå. Jag står inte här i kammaren och slår fast, lika lite som Ingvar Svensson eller någon annan, hur helgdagsfirande, söndagar, annandagar m.m. kommer att se ut i framtiden.

För dagen, i år, konstaterar vi att det inte finns någon opinion och egentligen inte något reellt behov. Det kommer inte att bryta ut, även om vi helgdagsförklarar allt detta som ni längtar efter så mycket, handen på hjärtat, med nationell yra osv. Det sker under trevliga och värdiga former, och det manifesterar mot främlingskap och rasism. Jag tror att det är ett ganska väl avvägt sätt att fira.

Det är inte grundlagsfädernas storhet som i första hand lyfts fram den 6 juni – det hör jag sällan i några 6 juni-tal – utan det är det andra som vi har pratat om.

Anf. 115 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Barbro Hietala Nordlund talade tidigare om att vi inte genom ett klubbslag i riksdagen kan skapa detta engagemang. Men vi gör ju många klubbslag här i riksdagen för att stärka vissa typer av legitimitet och skapa förutsättningar för situationer. Varför skulle det vara så konstigt att vi här i riksdagen använde klubbslaget till att fatta ett sådant här beslut?

Det verkade väldigt konstigt när Barbro Hietala Nordlund tog upp frågan om belöningssystemen och sade att de var odemokratiska. Det beror väl på hur man konstruerar dem. Belöningssystemen i sig är inte odemokratiska.

Anf. 116 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik:

Fru talman! Nej, just det. Men så som de har konstruerats sedan historisk tid har de ju varit redan privilegierade människors sätt att utmärka varandra. Belöningssystemen och ordnarna är ju ingenting som hör hemma i ett demokratiskt samhälle.

Jag vill påminna reservanterna om att motionerna handlar om att återupprätta ordnar – man nämner Vasaorden och andra ordnar. Belöningssystem kan givetvis äga sitt berättigande i ett modernt samhälle, men då är det en sak mellan parterna att komma fram till hur ett sådant ska se ut i ett modernt samhälle.

Anf. 117 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik:

Fru talman! Jag ska inte säga mycket om ordensväsendet, men bara som en detalj i detta med belöningssystem måste man slå fast att det är konstigt att just svenskar inte kan få svenska ordnar. Det är naturligtvis en tidstypisk företeelse från 70-talet.

Fru talman! Detta med repetitiva, som det numera heter, eller upprepade anföranden går möjligen lite väl långt, när Barbro Hietala Nordlund t.o.m. upprepar de anföranden som oppositionen höll förra året. Jag beklagar att jag glömde nämna 17 maj och Norge, vilket Barbro Hietala Nordlund tydligen hade väntat sig. Nu blev hon lite besviken. Vi får ta med det nästa gång.

De historiska frågorna kan alla som är intresserade få lära sig mer om genom att läsa Nationaldagsutredningens betänkande SOU 1994:58, där det står lite om uppkomst av helgonfirande och hur det har varierat genom åren. Alla helgdagar har minsann inte varit så självklara från början. Där framgår också att det finns ett och annat land som inte har nationaldagen som helgdag, men det är ytterst ovanligt. Jag kan nämna England som ett europeiskt exempel. Detta betänkande anbefalles för fortsatt studium till nästa års debatt.

Den viktiga frågan har Barbro Hietala Nordlund inte svarat på. Hon vänder sig lite halvt mot argumenten att den 6 juni behöver vara nationaldag. Hon säger att firandet kan äga rum ändå – detta firande som hon i och för sig tycker är positivt.

Frågan måste formuleras så här, och den kräver ett svar: Varför är det viktigare att annandag pingst är en arbetsfri dag än att nationaldagen är det? Det är de alternativen som står mot varandra enligt Nationaldagsutredningens förslag.

Anf. 118 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik:

Fru talman! Det fanns mycket också i den frågeställarens framställning till mig. Jag börjar med det sista: Varför är det viktigare att annandag pingst är helgdag? Jag har inte sagt att det är viktigare, men annandag pingst är bärare av en lång historisk kyrklig tradition i vårt land. Annandag pingst är en ganska uppskattad dag. Det är också hänryckningens tid. Det kan hända att man behöver två dagar för att vara hänryckt under våren. Många nyttjar annandag pingst till rekreation på ett fantastiskt sätt ute i naturen.

Jag har inte argumenterat mot eller för annandag pingst, utan jag vill bara markera att den dagen har sin givna plats. Den kan säkert användas på ett annat sätt i framtiden om det finns majoritet för det.

Den andra frågan var varför svenskar inte får förlänas ordnar. Redan 1747 framställdes också som ett biargument att ordnarna var bra som propagandamedel, att det var billigt och uppskattat att ge ordnar när man träffade utländska gäster osv.

Jag tror att man i de sammanhangen har behållit dem som ett propagandamedel. När man redan 1747 sade att det var billigt och uppskattat hade man väl en poäng.

Ni vet hur det är när man ska ge bort gåvor när man reser bort. Vad ska vi hitta på? Jo, vi har en liten orden. Det är billigt, praktiskt och bra. Så tror jag att det används i dag. Jag är förvånad över upprördheten över att svenskar inte kan få ordnar.

Anf. 119 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik:

Fru talman! Det var ingen upprördhet; det var mera en försynt fråga eller en undran.

Jag ska inte förlänga debatten alltför mycket. Jag tycker dock att Barbro Hietala Nordlund något blandar ihop pingstdagen och annandag pingst, vilket hon säkert vet är två skilda helgdagar. Hänryckningen och den helige andes utgjutelse infaller på pingsdagen. Men enligt Nationaldagsutredningen och dess teologiska expertis, som var överhovpredikanten, har icke annandag pingst något starkare teologiskt värde.

Anledningen till att vi ställer dessa dagar mot varandra är just att det finns en statlig utredning om detta, som inte har lett till någon åtgärd. Så blir det väl i år också. Jag får dock avslutningsvis säga att jag noterar en viss öppenhet i Barbro Hietala Nordlunds anförande. Hon nästan hoppas på ett intensivare och mera långtgående firande av nationaldagen framöver.

Anf. 120 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik:

Fru talman! Först vill jag rätta mig själv. Nils Fredrik Aurelius var naturligtvis inte upprörd. Det brukar han inte vara. Han är en försynt man och är så också i denna fråga.

När det gäller annandag pingst gällde min markering mera att pingsstens tid – de två dagar som infaller i hänryckningens tid – är värdefull för det arbetande folket.

Anf. 121 KENNETH KVIST (v):

Fru talman! Nils Fredrik Aurelius gjorde en liten poäng av att jag tidigare har varit anhängare av den 6 juni som helgdag, dvs. som ledig dag. Jag tycker nog fortfarande att det finns skäl som talar för att den i framtiden ska bli en helgdag.

Men det finns faktiskt ett litet problem som jag har erfarit under resans gång. Om man – som man vill göra – byter ut annandag pingst, som varje år infaller på en måndag, mot den 6 juni, som under i alla fall en sjuårsperiod kommer att inträffa på en lördag en gång och på en söndag en gång, har man alltså förlängt arbetstiden. Jag tillhör ett parti som arbetar för en kortare arbetstid, och det gör att det är aningen svårt att inta den ståndpunkten. Man måste hitta någon annan lösning.

Jag har i utskottet och vid något fikabord kanske alltför mycket lyssnat på Barbro Hietala Nordlunds klokskap och tagit intryck, men det kan också vara så att jag i lite väl många debatter har lyssnat på Nils Fredrik Aurelius något anakronistiska pläderingar för ordensväsende och konungligheter och annat för att riktigt känna mig helt tillfreds med sällskapet.

Jag tror alltså att det ligger ett uns av sanning i detta som Barbro Hietala Nordlund påpekar. Låt människorna känna entusiasm för någon dag – stimulera dem gärna att göra det – och låt de materiella villkoren förändras, så ska vi på sikt ändå kunna diskutera och finna en form. Vi kan kanske korta arbetstiden genom att t.ex. modest både göra den 8 mars och den 6 juni till allmänna helgdagar. För att arbetstidsförkortningen inte ska bli så stor att det äventyrar annat kan vi möjligtvis diskutera annandag pingst i ett sådant sammanhang.

Därför har vår partigrupp, faktiskt mera enhälligt än tidigare, beslutat att denna gång vara för utskottets majoritetsskrivning.

Jag vill också göra en anmärkning. När vi nu pratar om nationaldagen vill vi se den som någonting där vi manifesterar Sverige och Sverige av i dag. Man måste förstå att jag vänder på klacken när jag hör Nils Fredrik Aurelius tala om det svenska språket som en gemensam nämnare för alla medborgare i landet – detta sagt fem minuter efter det att en debatt om att stärka minoritetsspråkens ställning är avslutad. Vi har kanske formellt liknande åsikter om att det finns logiska skäl för att den 6 juni i framtiden ska vara en helgdag, men vi har kanske olika värderingsgrunder.

Jag vill säga att jag tycker att Barbro Hietala Nordlund på ett utmärkt sätt har argumenterat för utskotts majoritetens ståndpunkt vad gäller reservationen om ordensväsendet.

Jag vill också när det gäller den tredje reservationen om EU-flaggan säga att det vore gott och väl om EU hade en egen flagga, men det är faktiskt så att man har lagt beslag på Europarådets flagga. Jag vet inte om man ska gynna den typen av tillgrepp genom att införa den flaggan i fler officiella sammanhang än den redan förekommer.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till hemställan i KU-betänkandet i dess helhet.

Anf. 122 PER LAGER (mp):

Fru talman! Jag yrkar bifall till hemställan i betänkandet och avslag på samtliga motioner. Jag tänkte bara göra några små kommentarer till detta.

Jag kan inte se hur det skulle kunna vara någon vinst i att den 6 juni skulle vara allmän helgdag. Annandag pingst är en del i en sammanhängande ledighet som jag tror att de flesta har lärt sig att tycka om och kunna utnyttja om inte annat för hänryckningen, som Barbro Hietala Nordlund sade.

Sedan tror jag att just manifestationer och arrangemang i skolorna, som är väldigt viktigt, sker när barnen är där och inte när de är lediga. Det tycker jag är ytterligare ett argument för att inte vara ledig den dagen.

Sedan har jag hört att en ledig dag mitt i veckan inspirerar många extra sjukdagar. Jag vet inte om det är sant, men det kan ligga någonting i det.

En annan sak är att man tillåter de antidemokratiska krafterna att få större möjligheter och mer tid att stjäla nationens symboler på nationaldagen. Det tycker jag är argument som räcker.

Barbro Hietala Nordlunds idéer angående midsommarafton, som hon i sin tur hade lånat, tycker jag var intressanta. Det var en rolig idé, och den kan säkert vara grund för en ny debatt.

Kenneth Kvist var inne på arbetstidsförkortning. Han kunde inte hålla sig för skratt. Jag är väldigt allvarlig när jag talar om arbetstidsförkortning. Då menar jag den dagliga arbetstidsförkortningen. Den får absolut inte blandas ihop med helgdagarna eller andra ledigheter på det sättet.

När det gäller de offentliga belöningsystemen hoppas jag att vi kan återkomma till den frågan med en klar inriktning på utfasning, ingenting annat. I det avseendet håller jag med Barbro Hietala Nordlund.

Till sist gäller det flaggor i plenisalen. Det skulle väl egentligen inte behöva kommenteras. Vi är ju fortfarande ett parlament i nationen Sverige. Om vi skulle vilja visa vår internationella samhörighet vore det väl i så fall mycket lämpligare med en FN-flagga i den här salen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

9 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 21 februari

AU7 Vissa arbetsrättsliga frågor m.m.

Punkt 1 (Lönebildning m.m.)

1. utskottet
2. res. 1 (m)
3. res. 2 (kd)

Förberedande votering:

70 för res. 1

33 för res. 2

172 avstod

74 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

175 för utskottet

68 för res. 1

33 avstod

73 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 33 v, 14 c, 11 fp, 12 mp

För res. 1: 68 m

Avstod: 33 kd

Frånvarande: 26 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

*Allmänna helgdagar,
symboler m.m.*

Punkt 4 (Allmänna arbetsrättsliga frågor m.m.)

1. utskottet
2. res. 5 (c, m, kd, fp)

Votering:

151 för utskottet

126 för res. 5

72 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 33 v, 12 mp

För res. 5: 68 m, 33 kd, 14 c, 11 fp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

Punkt 10 (Tidsbegränsade anställningar m.m.)

1. utskottet

2. res. 9 (v)

3. res. 11 (mp)

Förberedande votering:

33 för res. 9

12 för res. 11

231 avstod

73 frånvarande

Kammaren biträdde res. 9.

Huvudvotering:

132 för utskottet

32 för res. 9

112 avstod

73 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 1 v, 14 c, 11 fp

För res. 9: 32 v

Avstod: 68 m, 33 kd, 11 mp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 5 mp

Lars Bäckström (v) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU6 Kompetensutveckling m.m.

Punkt 1 (Efterfrågestyrning av utbildning)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

209 för utskottet

68 för res. 1

72 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 s, 33 v, 33 kd, 14 c, 11 fp, 12 mp
För res. 1: 68 m
Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

Punkt 4 (Satsningar på kompetensutveckling)

1. utskottet
2. res. 3 (kd)

Votering:

161 för utskottet
33 för res. 3
83 avstod

72 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 33 v, 1 c, 9 fp, 12 mp
För res. 3: 33 kd
Avstod: 68 m, 13 c, 2 fp
Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

Punkt 5 (Växtkraft mål 3 m.m.)

1. utskottet
2. res. 4 (c)

Votering:

260 för utskottet
14 för res. 4

2 avstod

73 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 66 m, 33 v, 32 kd, 11 fp, 12 mp
För res. 4: 14 c
Avstod: 2 m
Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 10 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU21 Behandling av personuppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU14 Nationella minoritetsfrågor, m.m.

Punkt 1 (ILO:s konvention nr 169, m.m.)

1. utskottet
2. res. 1 (fp, mp)

Votering:
252 för utskottet
24 för res. 1
1 avstod
72 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 s, 67 m, 33 v, 32 kd, 14 c
För res. 1: 1 m, 11 fp, 12 mp
Avstod: 1 kd
Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

Punkt 2 (Rättegångskostnader i mål om samernas markrättigheter)
1. utskottet
2. res. 2 (mp)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation

Punkt 3–5
Kammaren biföll utskottets förslag.

KU15 Allmänna helgdagar, symboler m.m.

Punkt 1 (Den 6 juni som allmän helgdag)

1. utskottet
2. res. 1 (m, kd, c, fp)

Votering:
151 för utskottet
126 för res. 1
72 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 s, 33 v, 12 mp
För res. 1: 68 m, 33 kd, 14 c, 11 fp
Frånvarande: 25 s, 14 m, 10 v, 9 kd, 4 c, 6 fp, 4 mp

Punkt 5 (Europadagen som allmän flaggdag)
1. utskottet
2. res. 3 (fp)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter
Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2000/01:103 Kommittéberättelse 2001

Motioner
med anledning av förs. 2000/01:RR9 Bilprovningen, fordonskontrollen
och trafiksäkerheten
2000/01:T5 av Kenth Skårvik m.fl. (fp)
2000/01:T6 av Per-Richard Molén m.fl. (m)
2000/01:T7 av Johnny Gylling m.fl. (kd)

Prot. 2000/01:71
22 februari

---

12 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 21 februari

2000/01:277 av *Kerstin-Maria Stalin* (mp) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Fokus på asylrätten

den 22 februari

2000/01:278 av *Birgitta Sellén* (c) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Glesbygdsskolornas framtidsmöjligheter
2000/01:279 av *Cecilia Magnusson* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Vårdnadsfrågan vid föräldramord
2000/01:280 av *Christel Anderberg* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Sekretessen i brottmål

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 mars.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 februari

2000/01:774 av *Stefan Hagfeldt* (m) till statsminister Göran Persson
Ansvaret för Östersjömiljarderna
2000/01:775 av *Inger Segelström* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Barnmorskemålet och lika lön för likvärdigt arbete
2000/01:776 av *Per-Richard Molén* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Botniabanan
2000/01:777 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Leif Pagrotsky
Integrationen i Öresundsregionen

2000/01:778 av *Yvonne Andersson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros

Finansiering av studier för äldre

2000/01:779 av *Erling Wälivaara* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros

Det nya studiestödssystemet

2000/01:780 av *Per-Samuel Nisser* (m) till statsrådet Britta Lejon

Politiska ungdomsförbund i skolorna

2000/01:781 av *Maud Ekendahl* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Trafikbrottslagen

2000/01:782 av *Laila Bjurling* (s) till socialminister Lars Engqvist

Jämlikhet inom vården

2000/01:783 av *Mona Berglund Nilsson* (s) till socialminister Lars Engqvist

Ekonomiskt svaga grupperns möjligheter att köpa mediciner

2000/01:784 av *Margareta Viklund* (kd) till statsrådet Mona Sahlin

Jämställdhetsperspektiv vid tillsättningen av offentliga tjänster

2000/01:785 av *Laila Bäck* (s) till kulturminister Marita Ulvskog

Riksskogsmuseum

2000/01:786 av *Anne-Katrine Dunker* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Marknadsföring av jordbruket

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 mars.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 februari

2000/01:666 av *Kenneth Johansson* (c) till justitieminister Thomas Bodström

Expropriationslagens ersättningsregler

2000/01:670 av *Christina Axelsson* (s) till statsrådet Britta Lejon

Förstärkt konsumentskydd

2000/01:671 av *Annelie Enochson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Kvinnomord

2000/01:673 av *Bertil Persson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog

Sveriges afrikanska koloni

2000/01:675 av *Dan Kihlström* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Polismyndigheten i Värmland

2000/01:676 av *Viviann Gerdin* (c) till justitieminister Thomas Bodström

Polisens verksamhet i Värmland

2000/01:677 av *Carl Fredrik Graf* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Resursbristen inom polisen i Halland

2000/01:686 av *Sten Tolgfors* (m) till socialminister Lars Engqvist
Den offentliga personalpolitiken

2000/01:687 av *Mikael Oscarsson* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Reglerna för vapenattrapper

2000/01:688 av *Mikael Oscarsson* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Handläggningstiderna för brottsutredningar

2000/01:706 av *Ola Karlsson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog
Skattemedel till prostitution

2000/01:710 av *Mikael Oscarsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
PPP-finansiering av E 4 förbi Uppsala

2000/01:711 av *Mikael Oscarsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Byggstarten av E 4 förbi Uppsala

2000/01:726 av *Per-Samuel Nisser* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Poliser som arrestantvakter

2000/01:727 av *Per-Samuel Nisser* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Polistransporter

2000/01:732 av *Kenneth Lantz* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Människosmuggling

2000/01:733 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Polisen i Västerbotten

2000/01:734 av *Michael Hagberg* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Tillsynsärenden

2000/01:735 av *Ingemar Vänerlöv* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Massuppsägning av poliser i Västra Götaland

2000/01:741 av *Ingvar Eriksson* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg
Innehållsdeklaration av foder

2000/01:742 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Byggkostnaderna inom EU

2000/01:743 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Statsbidrag till kommunerna

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 mars.

Prot. 2000/01:71
22 februari

15 § Kammaren åtskildes kl. 16.22.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 13.53,
av andre vice talmannen därefter t.o.m. 8 § anf. 122 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

1 § Aktuell debatt: Trafiksäkerhet.....	1
Anf. 1 KARIN SVENSSON SMITH (v).....	1
Anf. 2 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	1
Anf. 3 KARIN SVENSSON SMITH (v).....	4
Anf. 4 BIRGITTA WISTRAND (m)	5
Anf. 5 JOHNNY GYLLING (kd).....	7
Anf. 6 SVEN BERGSTRÖM (c).....	9
Anf. 7 RUNAR PATRIKSSON (fp)	10
Anf. 8 MIKAEL JOHANSSON (mp)	12
Anf. 9 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	13
Anf. 10 KARIN SVENSSON SMITH (v).....	14
Anf. 11 BIRGITTA WISTRAND (m).....	15
Anf. 12 JOHNNY GYLLING (kd).....	16
Anf. 13 SVEN BERGSTRÖM (c).....	17
Anf. 14 RUNAR PATRIKSSON (fp)	17
Anf. 15 MIKAEL JOHANSSON (mp)	18
Anf. 16 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	18
Anf. 17 KARIN SVENSSON SMITH (v).....	19
Anf. 18 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	20
2 § Justering av protokoll.....	20
3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	20
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	21
5 § Nationella minoritetsfrågor, m.m.	21
Konstitutionsutskottets betänkande 2000/01:KU14	21
Anf. 19 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	21
Anf. 20 PER LAGER (mp).....	22
Anf. 21 PÅR-AXEL SAHLBERG (s).....	23
Anf. 22 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik.....	25
Anf. 23 PÅR-AXEL SAHLBERG (s) replik.....	25
Anf. 24 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik.....	26
Anf. 25 PÅR-AXEL SAHLBERG (s) replik.....	26
Anf. 26 PER LAGER (mp) replik	26
Anf. 27 PÅR-AXEL SAHLBERG (s) replik.....	27
Anf. 28 PER LAGER (mp) replik	27
Anf. 29 PÅR-AXEL SAHLBERG (s) replik.....	27
(forts. 7 §).....	28
Ajournering.....	28
Återupptagna förhandlingar	28
6 § Frågestund.....	28
Anf. 30 ANDRE VICE TALMANNEN.....	28
<i>Ökade klassklyftor i samhället.....</i>	<i>28</i>
Anf. 31 ANDERS KARLSSON (s).....	28
Anf. 32 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	29
<i>Bankfusion .....</i>	<i>29</i>

Anf. 33	KARIN PILSÄTER (fp)	29
Anf. 34	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	29
Anf. 35	KARIN PILSÄTER (fp)	30
Anf. 36	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	30
<i>Avgifter vid fondsparande</i>		30
Anf. 37	CATHARINA HAGEN (m)	30
Anf. 38	Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	31
Anf. 39	CATHARINA HAGEN (m)	31
Anf. 40	Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	31
<i>Fastighetsskatten</i>		32
Anf. 41	BIRGER SCHLAUG (mp)	32
Anf. 42	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	32
Anf. 43	BIRGER SCHLAUG (mp)	32
Anf. 44	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	33
<i>Uppehållstillstånd av humanitära skäl</i>		33
Anf. 45	MAGDA AYOUB (kd)	33
Anf. 46	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	33
Anf. 47	MAGDA AYOUB (kd)	33
Anf. 48	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	34
<i>Anslag till vägarna i skogslänen</i>		34
Anf. 49	SVEN BERGSTRÖM (c)	34
Anf. 50	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	34
Anf. 51	SVEN BERGSTRÖM (c)	35
Anf. 52	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	35
<i>Mänskliga rättigheter i Turkiet</i>		35
Anf. 53	MURAD ARTIN (v)	35
Anf. 54	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	36
Anf. 55	MURAD ARTIN (v)	36
Anf. 56	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	36
<i>Apoteket AB</i>		36
Anf. 57	PER WESTERBERG (m)	36
Anf. 58	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	36
Anf. 59	PER WESTERBERG (m)	37
Anf. 60	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	37
<i>Våra matvanor</i>		37
Anf. 61	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	37
Anf. 62	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	38
Anf. 63	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	38
Anf. 64	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	38
<i>Ersättningsjobb till Hässleholm</i>		39
Anf. 65	MARGARETA VIKLUND (kd)	39
Anf. 66	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	39
Anf. 67	MARGARETA VIKLUND (kd)	39
Anf. 68	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	39
<i>Fastighetsskatten</i>		40
Anf. 69	MARGARETA CEDERFELT (m)	40
Anf. 70	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	40

Anf. 71 MARGARETA CEDERFELT (m)	40
Anf. 72 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	40
<i>Integrationen i Öresundsregionen</i>	40
Anf. 73 ULF NILSSON (fp).....	40
Anf. 74 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	41
Anf. 75 ULF NILSSON (fp).....	41
Anf. 76 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	42
<i>Relationen Sverige–Lettland</i>	42
Anf. 77 BIRGITTA AHLQVIST (s)	42
Anf. 78 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	42
Anf. 79 BIRGITTA AHLQVIST (s)	42
Anf. 80 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	42
<i>Kommunala folkomröstningar</i>	43
Anf. 81 LENNART GUSTAVSSON (v)	43
Anf. 82 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	43
Anf. 83 LENNART GUSTAVSSON (v)	43
Anf. 84 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	43
<i>Utredning om de djurförsöksetiska nämnderna</i>	44
Anf. 85 INGEGERD SAARINEN (mp).....	44
Anf. 86 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	44
Anf. 87 INGEGERD SAARINEN (mp).....	44
Anf. 88 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	44
<i>Vägarna i Dalsland</i>	44
Anf. 89 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	44
Anf. 90 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	45
Anf. 91 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	45
Anf. 92 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	45
<i>Äldreomsorgen</i>	45
Anf. 93 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	45
Anf. 94 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	46
Anf. 95 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	46
Anf. 96 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	46
Anf. 97 ANDRE VICE TALMANNEN.....	47
7 § (forts. från 5 §) Nationella minoritetsfrågor, m.m. (forts. KU14)	47
Anf. 98 KENNETH KVIST (v).....	47
Anf. 99 PAAVO VALLIUS (s).....	48
Anf. 100 KENNETH KVIST (v) replik	48
Anf. 101 PAAVO VALLIUS (s) replik.....	48
Anf. 102 ULLA WESTER (s)	49
Anf. 103 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	49
Anf. 104 ULLA WESTER (s)	50
(Beslut fattades under 10 §.).....	50
8 § Allmänna helgdagar, symboler m.m.	50
Konstitutionsutskottets betänkande 2000/01:KU15	50
Anf. 105 NILS FREDRIK AURELIUS (m).....	50
Anf. 106 INGVAR SVENSSON (kd)	52

Anf. 107 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	52
Anf. 108 BARBRO HIETALA NORDLUND (s).....	52
Anf. 109 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik	54
Anf. 110 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik	55
Anf. 111 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik	55
Anf. 112 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik	55
Anf. 113 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	56
Anf. 114 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik	56
Anf. 115 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	56
Anf. 116 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik	57
Anf. 117 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik	57
Anf. 118 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik	57
Anf. 119 NILS FREDRIK AURELIUS (m) replik	58
Anf. 120 BARBRO HIETALA NORDLUND (s) replik	58
Anf. 121 KENNETH KVIST (v)	58
Anf. 122 PER LAGER (mp)	59
(Beslut fattades under 10 §.)	60
9 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats den	
21 februari.....	60
AU7 Vissa arbetsrättsliga frågor m.m.	60
AU6 Kompetensutveckling m.m.....	61
SkU21 Behandling av personuppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet	62
10 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid	
dagens sammanträde	62
KU14 Nationella minoritetsfrågor, m.m.	62
KU15 Allmänna helgdagar, symboler m.m.....	63
11 § Bordläggning.....	63
12 § Anmälan om interpellationer	64
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	64
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	65
15 § Kammaren åtskildes kl. 16.22.	67

